

Utlandsstudier – vad händer sedan?

CSN, rapport 2017:7

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

CSN

CSN, Rapport 2017:7

Utlandsstudier – vad händer sedan?

Centrala studiestödsnämnden (CSN) och Statistiska centralbyrån (SCB) 2017

Producenter	CSN, Kunskap om studiestödet 851 82 Sundsvall 060-18 60 00
	SCB, Enheten för utbildning och arbete 701 89 Örebro 010-479 40 00
Förfrågningar	Malin Leonardsson 060-14 63 04 malin.leonardsson@csn.se
	Angelina Nyström 010-479 68 29 angelina.nystrom@scb.se

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Syfte och frågeställningar	8
1.3 Metod	8
1.4 Population	8
1.4.1 Olika grupper av utlandsstuderande.....	8
2 Studerande i utlandet – beskrivning av undersökningens population	9
2.1 Liknande könsfördelning bland utlandsstuderande och studerande i Sverige	9
2.2 Utlandsstuderande yngre än studerande i Sverige	10
2.3 Föräldrarnas utbildningsnivå högre bland utlandsstuderande	10
2.4 Andelen med utländsk bakgrund större bland utlandsstuderande	11
2.5 Free-movers överrepresenterade inom inriktningarna <i>humaniora och konst och hälso- och sjukvård</i>	12
2.6 Högst andel examinerade bland utbytesstuderande	13
2.7 Hög andel med generell examen på avancerad nivå bland utbytesstuderande	14
3 Bosättning efter studierna	15
3.1 Åtta av tio utlandsstuderande bosätter sig i Sverige.....	15
3.2 Högre andel bosatta utomlands bland dem som studerat utomlands en längre tid	17
3.3 Storbritannien vanligaste bosättningslandet bland utlandsstuderande	19
3.4 Norge vanligaste landet att stanna kvar i efter studierna	21
4 Sysselsättning och etablering på arbetsmarknaden	23
4.1 Sysselsättning	23
4.1.1 Högst andel sysselsatta bland utbytesstuderande.....	24
4.1.2 Andelen sysselsatta högre bland dem med svensk examen	24
4.1.3 Lägre andel sysselsatta bland personer med utländsk bakgrund	25
4.2 Etablering på arbetsmarknaden	26
4.2.1 Små skillnader i etableringen mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige med svensk examen	26
4.2.2 Betydligt lägre andel etablerade på arbetsmarknaden bland personer utan svensk examen	32
5 Inkomstfördelning för utlandsstuderande	35
5.1 Högre inkomster bland utlandsstuderande.....	35
5.2 Utbytesstuderande har högst inkomster	37
5.3 Små inkomstskillnader mellan utlands-studerande och studerande i Sverige med utländsk bakgrund.....	38
6 Skuldsättning och återbetalning	40
6.1 Högre studieskulder efter utlandsstudier	40
6.2 Utlandsstuderande debiteras högre årsbelopp	42
6.3 Utlandsstuderande betalar in en lägre andel av det debiterade beloppet	43
7 Avslutande reflektioner	46
Fakta om statistiken	50
Referenser	56

Sammanfattning

Internationell rörlighet bland studerande förväntas ge många positiva effekter. Utlandsstudier anses bland annat stärka studerandes anställningsbarhet genom att de förvärvar viktiga färdigheter och kompetenser så som språkfärdigheter och interkulturell förståelse.

I denna rapport beskrivs situationen för utlandsstuderande efter studierna: var de bosätter sig, hur det går för dem vad gäller sysselsättning, etablering på arbetsmarknaden, inkomster samt återbetalning av studielån. Uppföljningen avser uppgifter för 2015.

Denna registerstudie har utarbetats gemensamt av Centrala studiestödsnämnden (CSN) och Statistiska centralbyrån (SCB). Populationen består av dem som studerat utomlands med studiemedel på eftergymnasial nivå mellan 2007-2009. Denna grupp jämförs med dem som studerat med studiemedel i Sverige på eftergymnasial nivå mellan 2007-2009 och som inte haft studiemedel för utlandsstudier. I rapporten delas de utlandsstuderande återkommande in i tre grupper: free-movers, utbytesstuderande och språkstuderande.

Andelen kvinnor som studerat utomlands var högre än andelen män, speciellt bland språkstuderande. De som studerat utomlands var företrädesvis yngre och hade föräldrar med högre utbildning än dem som enbart studerat i Sverige. Majoriteten av dem som studerat utomlands, ca 80 procent, hade svensk bakgrund, vilket även gällde dem som studerat i Sverige.

Utlandsstuderande bosätter sig utomlands i högre utsträckning än studerande i Sverige

Majoriteten av de utlandsstuderande bosätter sig i Sverige efter studierna. Det är dock vanligare att utlandsstuderande bosätter sig utomlands jämfört med dem som enbart studerat i Sverige. Av dem som studerade utomlands 2007-2009 var 82 procent folkbokförda i Sverige vid utgången av 2015, jämfört med 98 procent av dem som enbart studerat i Sverige. Free-movers, det vill säga dem som anordnar sin utbildningsplats utomlands på egen hand, är den studerandegrupp som oftast bosätter sig utomlands efter studierna. Språkstuderande bosätter sig utomlands i lägst utsträckning. Utlandsstuderande som har studerat utomlands en längre tid bosätter sig utomlands i högre utsträckning än dem som studerat utomlands en kortare tid.

Vid sidan om Sverige är Storbritannien, USA och Norge de vanligaste bosättningsländerna efter utlandsstudierna. Norge är det land som högst andel utlandsstuderande stannar kvar i efter studierna.

Studerande i Sverige är i högre grad etablerade på arbetsmarknaden

Både bland högskoleexaminerade och personer utan svensk examen är andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden större för dem som enbart har studerat i Sverige än för utlandsstuderande. Detsamma gäller andelen sysselsatta. Skillnaden i sysselsättning och etablering mellan studerande i Sverige och utlandsstuderande är dock liten bland högskoleexaminerade. Att andelen sysselsatta och etablerade är lägre bland utlandsstuderande beror till viss del på att det är en större andel i denna grupp som fortfarande studerar jämfört med studerande i Sverige. När personer som fortfarande studerar eller är utanför arbetsmarknaden räknas bort är skillnaderna inte lika stora mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige utan svensk examen. Bland högskoleexaminerade försvinner skillnaden helt.

Svensk examen påverkar etableringen och sysselsättningen positivt, speciellt för utlandsstuderande. Yrkesexamen och generell examen på avancerad nivå är de examenskategorierna med högst andel etablerade på arbetsmarknaden. Utlandsstuderande med yrkesexamen eller generell examen på avancerad nivå är etablerade i större utsträckning än studerande i Sverige inom samma kategorier. Personer med konstnärlig examen är etablerade i lägst utsträckning. Teknik och tillverkning är den studieinriktning med högst andel etablerade.

Vilken typ av utlandsstudier som bedrivits påverkar sysselsättning och etablering. Generellt är andelen etablerade på arbetsmarknaden lägre bland free-movers och språkstudier än studerande i Sverige, men betydligt högre bland utbytesstuderande.

Utlandsstuderande har högre genomsnittlig inkomst

Den genomsnittliga inkomsten är högre för utlandsstuderande än för dem som enbart studerat i Sverige. Inkomstfördelningen är också mer spridd bland utlandsstuderande. Det är fler utlandsstuderande med ingen eller låg inkomst, men det är också fler med hög inkomst. Skillnaden i genomsnittlig inkomst mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige är högre bland personer med svensk examen. Personer med svensk bakgrund och personer vars föräldrar har hög utbildningsnivå har också högre inkomster.

Free-movers har ungefär lika hög inkomst som studerande i Sverige, medan språkstudier generellt har lägre inkomst. Utbytesstuderande har betydligt högre inkomst än free-movers och språkstudier. Skillnaden i genomsnittlig årsinkomst mellan utbytesstuderande och språkstudier är över 150 000 kronor.

Högre studieskulder efter utlandsstudier

Utlandsstuderande har betydligt högre genomsnittliga studieskulder efter studierna jämfört med dem som enbart studerat i Sverige. Den genomsnittliga skulden var 325 500 kronor för dem som studerade utomlands 2007-2009 och 176 500 kronor för studerande i Sverige. Att utlandsstuderande har högre skulder leder till att CSN i genomsnitt debiterar dem högre årsbelopp som ska betalas tillbaka. Totalt betalar utlandsstuderande in en lägre andel av det debiterade årsbeloppet än vad studerande i Sverige gör. När det gäller personer som är bosatta i Sverige är det dock ingen större skillnad mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige vad gäller denna så kallade återbetalningsgrad. Personer som är bosatta utomlands betalar in en lägre andel av det debiterade beloppet än personer bosatta i Sverige, oavsett var de studerat. Utlandsstuderande som är bosatta utomlands betalar i lägst utsträckning av på sitt studielån. Detta kan bland annat bero på att de har högre och därmed mer betungande årsbelopp att betala.

Utbytesstuderande betalar in en högre andel av det debiterade beloppet än dem som enbart studerat i Sverige. Free-movers är den grupp som har högst genomsnittlig skuld vid studiernas slut och betalar in lägst andel av det debiterade beloppet till CSN.

Utbytesstuderande utmärker sig positivt

Studien visar att det finns skillnader mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige vad gäller bosättning efter studierna, sysselsättning, etablering på arbetsmarknaden, inkomster, skuldsättning och i viss utsträckning även när det gäller återbetalning av studielån.

Det finns även skillnader mellan olika grupper av utlandsstuderande. Utbytesstuderande utmärker sig positivt i de flesta aspekter av denna uppföljning. Utbytesstuderande är den studerandegrupp som i högst utsträckning är sysselsatta och etablerade på arbetsmarknaden, har högst genomsnittliga inkomster och som betalar in högst andel av det debiterade årsbeloppet på sina studielån.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Varje år väljer ungefär 30 000 personer i Sverige att förlägga hela eller delar av sin utbildning utomlands. Denna rörlighet över gränserna förväntas ge många positiva effekter.

Ökad internationell rörlighet bland studerande, lärare och forskare anses förstärka kvaliteten vid svenska lärosäten samtidigt som de studerandes erfarenheter av studier utomlands gör dem bättre förberedda för yrkes- och samhällslivet. Svenska studerandes internationella erfarenheter kommer att hjälpa Sverige att hävda sig som kunskapsnation i en allt mer globaliserad värld.¹

Internationell rörlighet i utbildningssyfte anses allmänt stärka personers anställningsbarhet genom att de förvärvar viktiga färdigheter och kompetenser, framförallt språkfärdigheter och interkulturell förståelse, men även social och civil kompetens, entreprenörskap, problemlösningsförmåga och kreativitet.²

De vanligaste skälen till att personer väljer att studera utomlands, uppger utlandsstuderande i en undersökning, är att man planerar för en internationell yrkeskarriär, att man vill byta miljö och testa något nytt, samt att man vill förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Studier utomlands är oftast förknippade med avgifter och extra kostnader. En komplett utbildning kan därför bli kostsam för den enskilde, som ofta tar studielån för att täcka utbildningskostnaderna. Många av de utlandsstuderande är också oroliga för att deras studieskuld ska bli stor.³

Eftersom många utlandsstuderande själva finansierar en större del av sina studier jämfört med studerande i Sverige, kan det vara särskilt viktigt för dem att utbildningen håller hög kvalitet, uppskattas av arbetsgivarna och ger goda arbetsmarknadsutsikter, samt att det finns möjligheter att återbetala sin studieskuld. Ur ett samhällsligt perspektiv är det viktigt att studiestödet ger alla möjlighet till studier med kvalitet, att utlandsstudierna ger både individuell och samhällslig avkastning och att studielån återbetalas.

Kunskapen om vad som händer med utlandsstuderande efter avslutade studier är dock begränsad. Den här studien diskuterar därför etableringen på arbetsmarknaden samt vilken inkomst och sysselsättningsstatus de utlandsstuderande har efter sina studier. Studien behandlar även frågan om var utlandsstuderande bosätter sig efter avslutade studier och frågan om i vilken utsträckning utlandsstuderande betalar tillbaka sina studielån jämfört med personer som enbart har studerat i Sverige.

Sammantaget finns det många motiv att följa hur det går för dem som har studerat utomlands med svenska studiemedel, för att på så sätt kunna bidra till en bedömning av huruvida utlandsstudier, och studiestödet för utlandsstudier, fyller sina syften.

¹ Prop. 2012/13:152. En ny utredning är också tillsatt för att föreslå nya mål för internationalisering av universitet och högskolor samt föreslå hur fler studerande kan få ett internationellt perspektiv i sin utbildning (se Dir 2017:19).

² Europeiska unionens råd (2011).

³ CSN (2017a).

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att öka kunskapen om dem som har studerat utomlands och att kartlägga studerandes situation efter avslutade utlandsstudier. Denna rapport består av fyra delar som behandlar olika aspekter av vad som händer efter utlandsstudierna. Dessa delar avser 1) bosättning, 2) sysselsättning och etablering på arbetsmarknaden, 3) inkomst, och 4) skuldsättning och återbetalning av studielån.

Följande frågor behandlas:

- Var bosätter sig de utlandsstuderande efter studierna?
- Påverkas sysselsättning och etableringen på arbetsmarknaden av utlandsstudier?
- Finns det skillnader i inkomster mellan dem som har studerat utomlands och dem som tillbringat hela studietiden i Sverige?
- Hur påverkas skuldsättning och återbetalning av studielån av utlandsstudier?

1.3 Metod

Denna studie är en registerstudie som bygger på flera olika datakällor. Rapporten har utarbetats gemensamt av CSN och SCB. Populationen och studiestödsrelaterade uppgifter är hämtade från CSN. SCB har därefter lagt till uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå, svensk och utländsk bakgrund, inkomst, sysselsättning och etablering på arbetsmarknaden. För mer information om variabler, se avsnittet Fakta om statistiken.

1.4 Population

Den population som ligger till grund för hela rapporten är studerande som fick studiemedel för utlandsstudier på eftergymnasial nivå någon gång under åren 2007-2009. Utlandsstuderande jämförs med en kontrollgrupp som består av studerande med studiemedel för eftergymnasiala studier i Sverige under samma tidsperiod, men som inte har haft studiemedel för utlandsstudier (åtminstone inte sedan 2001⁴). Uppgifter om studier som bedrivits utan studiemedel ingår inte i studien. Populationen varierar något för de olika delarna i studien. Att så är fallet beror på att det har varit nödvändigt att anpassa populationen till tillgängligt datamaterial. Varje kapitel inleds med en beskrivning av den population som används just i det avsnittet.

1.4.1 Olika grupper av utlandsstuderande

I rapporten delas utlandsstuderande in i tre grupper: free-movers, utbytesstuderande och språkstuderande. Free-movers är studerande som anordnar sina egna studier utomlands, exklusive dem med språk som huvudinriktning. Denna grupp studerar ofta utomlands en längre tid. Utbytesstuderande är studerande som läser en del av sin svenska utbildning i utlandet via utbytesavtal mellan det svenska och det utländska lärosätet. Språkstuderande är dem som bedriver icke-akademiska språkstudier utomlands på eftergymnasial nivå.⁵

Det finns även utlandsstuderande som har studerat inom fler än en av studietyperna, till exempel både som free-mover och utbytesstuderande. I rapporten syftar de tre ovan nämnda

⁴ Den 30 juni 2001 förändrades studiemedelssystemet och lånetypen annuitetslån infördes. Från och med denna tidpunkt finns det fullständiga uppgifter om studiemedel i CSN:s datalager.

⁵ Icke-akademiska språkstudier räknas som gymnasiala från och med 2015 efter en reform av utlandsstudiemedel. Åren 2007-2009 klassificerades de dock som eftergymnasiala.

studerandegrupperna till dem som endast studerat utomlands som *antingen* free-mover, utbytesstuderande eller språkstuderande om inget annat anges. Ibland presenteras även siffror för den grupp som har studerat inom fler än en av studietyperna.

2 Studerande i utlandet – beskrivning av undersökningens population

Detta kapitel ger en översiktlig beskrivning av populationen som studerade utomlands någon gång mellan 2007-2009 efter kön, ålder, examen, föräldrarnas utbildningsnivå, svensk eller utländsk bakgrund samt huvudsaklig studieinriktning. Jämförelser görs med populationen som studerade i Sverige någon gång under 2007-2009, men som inte varit utlandsstuderande.⁶

Antalet som studerat utomlands mellan 2007-2009 var 52 100 och antalet som studerat i Sverige under motsvarande period var 411 200.

2.1 Liknande könsfördelning bland utlandsstuderande och studerande i Sverige

Generellt fanns ingen skillnad med avseende på kön mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige. Inom båda grupperna uppgick andelen kvinnor till ungefär 60 procent.

Tabell 2.1 Utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelade efter kön. Antal och procent

	Totalt	Kvinnor	Män
Utlandsstuderande	52 097 100%	31 584 61%	20 513 39%
Studerande i Sverige	411 231 100%	243 994 59%	167 237 41%

Oavsett typ av utlandsstudier var andelen kvinnor större än andelen män. Största skillnaden finns bland språkstudenterna, där kvinnorna utgjorde 66 procent. Jämnast könsfördelning återfanns bland utbytesstudenterna.

Tabell 2.2 Utlandsstuderande fördelade efter typ av studier och kön. Antal och procent

	Totalt	Kvinnor	Män
Free-movers	24 134 100%	14 293 59%	9 841 41%
Utbytesstudenter	11 504 100%	6 199 54%	5 305 46%
Språkstuderande	6 603 100%	4 376 66%	2 227 34%

⁶ Ätminstone inte sedan 2001.

Vissa personer har studerat utomlands inom fler än en av studietyperna. Till exempel kan man ha varit både free-mover- och språkstuderande. Av utlandsstuderande mellan 2007-2009 hade 9 900 personer studerat utomlands inom fler än en typ av utlandsstudier. Andelen kvinnor bland dem som studerat inom flera studietyper var större än bland dem som enbart studerat inom en typ av utlandsstudier, 68 procent.

2.2 Utlandsstuderande yngre än studerande i Sverige

De utlandsstuderande var yngre än dem som enbart studerat i Sverige.⁷ Drygt 80 procent var under 30 år vid studiernas slut, jämfört med runt 65 procent bland studerande i Sverige. I gruppen som studerat utomlands fanns inga skillnader i åldersstrukturen mellan kvinnor och män. Bland dem som enbart studerat i Sverige var däremot 38 procent av kvinnorna 30 år eller äldre vid tiden för studierna, jämfört med 26 procent av männen.

Tabell 2.3 Utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelade efter kön och ålder vid studiernas slut. Procent

	Utlandsstuderande		Studerande i Sverige	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-21 år	2	2	2	5
22-24 år	20	19	20	22
25-29 år	62	62	39	47
30-34 år	13	13	16	15
35- år	4	5	22	11
Totalt	100	100	100	100

2.3 Föräldrarnas utbildningsnivå högre bland utlandsstuderande

Det finns en klar skillnad mellan dem som studerat utomlands och dem som studerat i Sverige när det gäller föräldrarnas utbildning. I gruppen utlandsstuderande har 66 procent minst en förälder som är högutbildad, dvs. har en eftergymnasial utbildning eller forskarutbildning. Andelen för dem som studerat i Sverige är knappt 50 procent.

Tabell 2.4 Utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelade efter utlandsstudier eller ej samt efter föräldrarnas utbildningsnivå 2015. Procent

Föräldrars utbildningsnivå	Utlandsstuderande	Studerande i Sverige
Förgymnasial utbildning	5	8
Gymnasial utbildning	27	39
Eftergymnasial utbildning	61	47
Forskarutbildning	5	2
Uppgift saknas	3	4

⁷ Detta beror sannolikt på att äldre oftare ingår i par- eller familjeförhållanden. Svårigheten att lämna familj eller partner under studietiden utomlands är en vanlig orsak till att studerande i Sverige väljer att inte studera utomlands är. Se Clarhäll och Enequist (2015).

Vid en närmare granskning av de olika typerna av utlandsstudier framgår att 70 procent av utbytesstuderande har minst en förälder som är högutbildad. Motsvarande andelar för free-movers och språkstuderande är strax över 60 procent.

Tabell 2.5 Utlandsstuderande fördelade efter typ av studier samt föräldrarnas utbildningsnivå 2015. Procent

Föräldrars utbildningsnivå	Free-movers	Utbytesstuderande	Språkstuderande
Förgymnasial utbildning	6	3	5
Gymnasial utbildning	28	25	31
Eftergymnasial utbildning	58	65	58
Forskarutbildning	5	5	3
Uppgift saknas	4	2	2

Personer som studerat utomlands inom fler än en av studietyperna hade en fördelning av föräldrarnas utbildningsnivå som liknar free-movers.

2.4 Andelen med utländsk bakgrund större bland utlandsstuderande

De utlandsstuderande kan även beskrivas efter uppdelningen svensk och utländsk bakgrund. Att en person har svensk bakgrund innebär att personen är född i Sverige och har minst en förälder som är född i Sverige. Med utländsk bakgrund avses dem som antingen själva är utrikes födda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Ett tydligt mönster är att andelen med svensk bakgrund var större både bland dem som studerat utomlands och de studerande i Sverige.

Bland dem som studerat utomlands uppgick andelen med utländsk bakgrund till 22 procent. Motsvarande andel bland studerande i Sverige var lägre, 16 procent. Fördelningen mellan svensk och utländsk bakgrund bland utlandsstuderande var jämförbar med fördelningen i hela den svenska befolkningen 2015. Däremot var de med utländsk bakgrund underrepresenterade bland studerande i Sverige.

Tabell 2.6 Utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelade efter utlandsstudier eller ej, bakgrund och kön 2015. Procent

	Utlandsstuderande			Studerande i Sverige		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Utländsk	22	22	24	16	17	16
Svensk	77	78	76	84	83	84

När man jämför de olika typerna av utlandsstudier visar det sig att andelen med utländsk bakgrund var betydligt större bland free-movers än bland övriga utlandsstuderande.

Tabell 2.7 Utlandsstuderande fördelade efter typ av studier samt bakgrund 2015. Procent

Bakgrund	Free-movers	Utbytesstuderande	Språkstuderande
Utländsk	31	13	15
Svensk	69	87	85

Andelen med utländsk bakgrund bland personer som studerat utomlands inom fler än en studietyp uppgick till 17 procent, och andelen med svensk bakgrund till 83 procent.

2.5 Free-movers överrepresenterade inom inriktningarna *humaniora och konst och hälso- och sjukvård*

Huvudsaklig studieinriktning avser en persons hela studietid, för utlandsstuderande ingår även den inriktning de haft om de studerat i Sverige. Drygt 35 procent av alla utlandsstuderande hade sin huvudsakliga studieinriktning inom *samhällsvetenskap, juridik, handel och administration*, vilket därmed var den vanligaste inriktningen. För studerande i Sverige var istället *hälso- och sjukvård samt social omsorg* den vanligaste huvudsakliga studieinriktningen, 21 procent. Det fanns även stora skillnader i vilken huvudsaklig studieinriktning de olika grupperna av utlandsstuderande hade.

Tabell 2.8 Utlandsstuderande fördelade efter typ av studier samt huvudsaklig studieinriktning. Procent

Huvudsaklig studieinriktning	Free-movers	Utbytesstuderande	Språkstuderande
Totalt	24 131	11 504	6 603
Allmän utbildning (%)	5	10	17
Pedagogik och lärarutbildning (%)	2	3	5
Humaniora och konst (%)	19	6	28
Samhällsvetenskap, juridik, handel och administration (%)	31	43	20
Naturvetenskap, matematik och data (%)	4	3	3
Teknik och tillverkning (%)	6	23	8
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård (%)	2	1	1
Hälso- och sjukvård samt social omsorg (%)	20	5	13
Tjänster (%)	5	1	4
Uppgift saknas (%)	5	4	1

Utgår man istället från andelen free-movers, utbytesstuderande och språkstuderande inom varje studieinriktning var free-movers bland annat överrepresenterade inom inriktningarna *humaniora och konst* och *hälso- och sjukvård samt social omsorg*, eftersom andelen free-movers inom dessa inriktningar var högre än andelen free-movers totalt i populationen. Utbytesstuderande var överrepresenterade inom bland annat *teknik och tillverkning* och *samhällsvetenskap, juridik, handel och administration*. Bland språkstuderande fanns det, utöver allmän utbildning, en överrepresentation inom inriktningarna *pedagogik och lärarutbildning* samt *humaniora och konst*.

2.6 Högst andel examinerade bland utbytesstuderande

Det är inte alls lika vanligt bland utlandsstuderande som bland studerande i Sverige att ta en svensk examen. Den grupp som i mycket högre utsträckning än övriga tar examen är kvinnor som enbart studerat i Sverige, med 63 procent examinerade.

Tabell 2.9 Andel med svensk examen bland utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelat efter kön. Procent

Bakgrund	Totalt	Kvinnor	Män
Utlandsstuderande	42	43	41
Studerande i Sverige	56	63	46

Det var stora skillnader mellan de olika typerna av utlandsstudier när det gäller andelen examinerade i Sverige. Det var mycket vanligare bland utbytesstuderande att ta en svensk examen än bland övriga grupper. Runt 84 procent av de utbytesstuderande tar examen vilket även är 28 procentenheter högre än examensfrekvensen bland dem som studerar i Sverige.

Lägst andel examinerade fanns i gruppen free-movers. Eftersom endast svensk examen inkluderas i studien förmodas andelen examinerade vara underskattad för dem som studerat utomlands. Detta gäller främst free-movers eftersom de tenderar att lägga större del av sin studietid utomlands och sannolikt även ofta tar ut examen utomlands. Andelen högskoleexaminerade var högre bland kvinnorna inom samtliga typer av utlandsstudier.

Tabell 2.10 Andel högskoleexaminerade i Sverige bland utlandsstuderande fördelade efter typ av studier samt kön. Procent

	Totalt	Kvinnor	Män
Free-movers	17	18	16
Utbytesstuderande	84	86	81
Språkstuderande	41	43	36

Andelen högskoleexaminerade i Sverige var lägre bland personer som studerat utomlands inom flera av studietyperna än bland utbytesstuderande, men högre än motsvarande andel bland free-movers och språkstuderande.

I populationen som studerade utomlands eller i Sverige 2007-2009 fanns det personer som fortfarande studerade år 2015. Andelen fortfarande i studier 2015 var 10 procent bland de utlandsstuderande och 8 procent bland dem som enbart studerat i Sverige. Inom gruppen utlandsstuderande fanns dock stora skillnader; bland de utbytesstuderande studerade 3 procent 2015 medan motsvarade andelar för free-movers var 9 procent och för språkstuderande hela 21 procent.

2.7 Hög andel med generell examen på avancerad nivå bland utbytesstuderande

Den vanligaste högsta examen inom samtliga studietyper var yrkesexamen. Andelen med yrkesexamen var något högre bland språkstuderande och utbytesstuderande. Näst vanligast bland utbytesstuderande var generell examen på avancerad nivå, följt av generell examen på grundnivå. Bland free-movers var det tvärtom, den näst vanligaste högsta examen var generell examen på grundnivå, följt av generell examen på avancerad nivå. Det var en något högre andel free-movers som hade konstnärlig examen.

Tabell 2.11 Högskoleexaminerade utlandsstuderande fördelade efter typ av studier samt högsta examen. Procent

Högsta examen	Free-movers	Utbytesstuderande	Språkstuderande
Totalt	4 116	9 627	2 702
Forskarexamen (%)	2	2	0
Yrkesexamen (%)	40	43	45
Generell examen på avancerad nivå (%)	25	35	15
Generell examen på grundnivå (%)	30	18	38
Konstnärlig examen (%)	4	2	1

Om man istället utgår från andelen free-movers, utbytesstuderande respektive språkstuderande inom varje examenskategori var 25 procent av de högskoleexaminerade som studerade utomlands mellan 2007-2009 free-movers, 59 procent var utbytesstuderande och 16 procent språkstuderande. Andelen free-movers var högre än 25 procent bland personer med generell examen på grundnivå och konstnärlig examen. Därmed var free-movers överrepresenterade inom dessa examenskategorier.

Andelen utbytesstuderande var hög bland forskarexaminerade och personer med generell examen på avancerad nivå. Språkstuderande var överrepresenterade bland generell examen på grundnivå, men underrepresenterade bland personer med forskarexamen, generell examen på avancerad nivå och konstnärlig examen. Yrkesexamen är den examenstyp som närmast följde den totala fördelningen.

3 Bosättning efter studierna

Detta kapitel behandlar bosättning efter studierna och är uppdelat i fyra olika avsnitt. I de två första avsnitten presenteras hur stor andel av dem som studerade utomlands mellan 2007-2009 som var folkbokförda i Sverige per den 31 december 2015. I dessa avsnitt beskrivs också mer i detalj vilka som oftast bosätter sig utomlands.

I det tredje avsnittet redovisas de vanligaste bosättningsländerna efter studierna för de utlandsstuderande.

Långt ifrån alla utlandsstuderande som bosätter sig utomlands stannar kvar i det land där de studerade. I det fjärde avsnittet presenteras vilka studieländer som högst andel studerande *stannade kvar i* efter studierna.

Uppgifterna om folkbokföring och bosättning är en ögonblicksbild av var personerna bodde den 31 december 2015 och visar således inte bosättningen under en längre period.

Populationen i de två första avsnitten består av alla de 52 100 personer som studerat utomlands på eftergymnasial nivå mellan 2007-2009. Denna grupp jämförs med de 411 200 individer som enbart studerat i Sverige.

Populationen i de två senare avsnitten består endast av de utlandsstuderande som hade en studieskuld vid utgången av 2015. Populationen i dessa avsnitt utgörs därmed av 44 900 utlandsstuderande.

3.1 Åtta av tio utlandsstuderande bosätter sig i Sverige

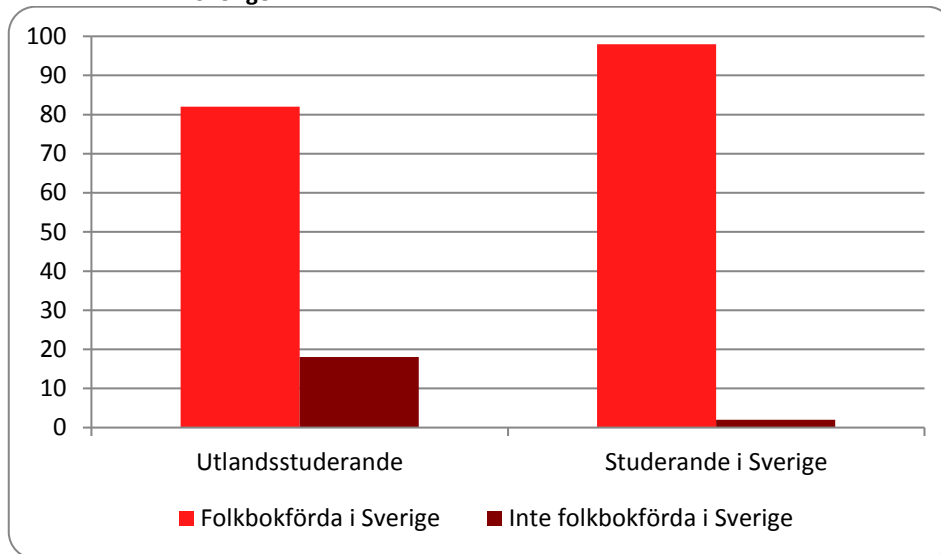
Den som planerar att bo utomlands i ett år eller mer, eller förlänger sin utlandsvistelse till mer än ett år, ska anmäla det till Skatteverket. Om en person flyttar till ett land utanför Norden registrerar Skatteverket personen som utflyttad från Sverige från och med den dag han eller hon flyttar. Om flytten anmäls senare registreras personen som utflyttad från den dag Skatteverket får in anmälan. Personer som flyttar till ett annat nordiskt land ska anmäla inflyttning i det land man flyttat till.⁸

Alla som är folkbokförda i Sverige är inte nödvändigtvis bosatta i Sverige eftersom det förekommer att personer inte anmäler utvandring till Skatteverket. Det motsatta kan också förekomma. Det finns personer som är bosatta i Sverige utan att vara folkbokförda här. Här används dock uppgift om folkbokföring som en indikator på hur hög andel som är bosatt utomlands. Låg andel folkbokförda i Sverige kan alltså vara en indikator på att de studerande bosätter sig i utlandet efter studierna.

Majoriteten av dem som studerade utomlands åren 2007-2009 var folkbokförda i Sverige 2015, men en klart lägre andel utlandsstuderande var folkbokförda i Sverige vid en jämförelse med dem som enbart studerat i Sverige. Vid utgången av 2015 var 82 procent av de utlandsstuderande folkbokförda i Sverige, medan 98 procent av dem som enbart studerat i Sverige var det.

⁸ Skatteverket.se <https://skatteverket.se/privat/folkbokforing/flyttautomlands>

Diagram 3.1 Andelen folkbokförda i Sverige respektive inte folkbokförda i Sverige per den 31 december 2015, fördelat efter utlandsstuderande och studerande i Sverige

En lika hög andel kvinnor och män i gruppen utlandsstuderande var folkbokförda i Sverige vid utgången av 2015. Även bland dem som studerat i Sverige var mäns och kvinnors folkbokföring likartad.

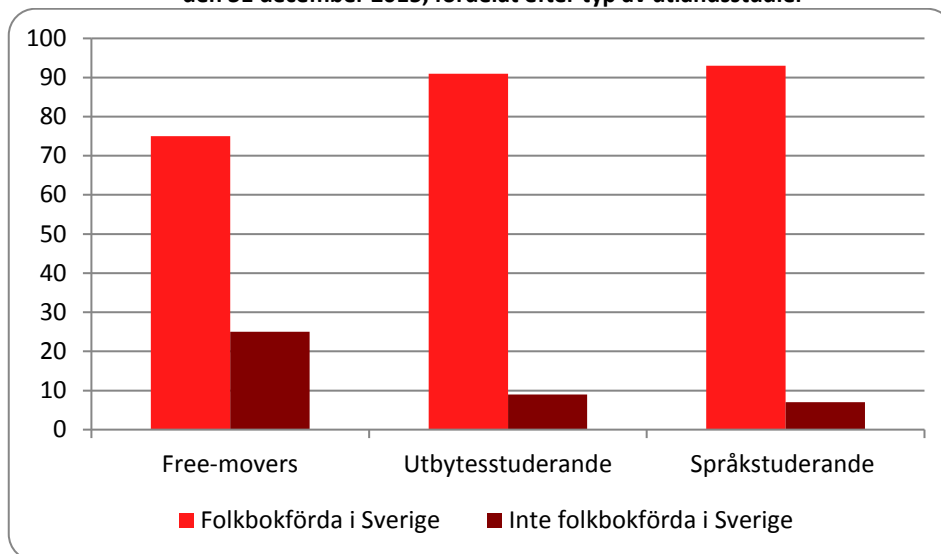
Tabell 3.1 Folkbokförda i Sverige respektive ej folkbokförda i Sverige per den 31 december 2015, fördelat efter kön. Antal och procent

	Utlandsstuderande		Studerande i Sverige	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Folkbokförda i Sverige	25 742 82%	16 915 82%	239 196 98%	162 850 97%
Inte folkbokförda i Sverige	5 842 18%	3 598 18%	4 798 2%	4 387 3%
Totalt	31 584 100%	20 513 100%	243 994 100%	167 237 100%

Free-movers var den studerandegrupp som i lägst utsträckning var folkbokförda i Sverige. Andelen free-movers som var folkbokförda i Sverige var 75 procent. Motsvarande andel bland utbytesstuderande och språkstuderande var 91 respektive 93 procent. Av dem som hade bedrivit studier inom mer än en typ av utlandsstudier var 81 procent folkbokförda i Sverige.

Störst skillnad mellan könen var det i gruppen free-movers, där 73 procent av kvinnorna och 77 procent av männen var folkbokförda i Sverige vid utgången av 2015.

Diagram 3.2 Andelen folkbokförda i Sverige respektive inte folkbokförda i Sverige per den 31 december 2015, fördelat efter typ av utlandsstudier

Att freemovers är den studerandegrupp som oftast bosätter sig utomlands efter studierna⁹ kan ha ett samband med att de oftast studerar utomlands under längre tid än de båda andra studerandegrupperna. För studerande som stannar kvar i studielandet underlättar det också att den utbildning de har sannolikt är mer känd och därmed också mer accepterad i landet de bosatt sig i.

3.2 Högre andel bosatta utomlands bland dem som studerat utomlands en längre tid

I detta avsnitt beskrivs vilka utlandsstuderande som var folkbokförda i Sverige vid utgången av 2015, fördelade på variabler som ålder, föräldrarnas utbildningsnivå, bakgrund, landgrupp för studierna, och studietid utomlands. De som i lägre utsträckning var folkbokförda i Sverige bör spegla vilka utlandsstuderande som oftare bosätter sig utomlands efter studierna.

I föregående avsnitt redovisades statistik som visade att det inte var någon skillnad mellan könen gällande folkbokföring och att free-movers mer sällan var folkbokförda i Sverige.

Personer som var högst 21 år vid studiernas slut, och dem som var 35 år eller äldre, var i lägst utsträckning folkbokförda i Sverige. Personer som avslutade studierna i åldern 25-34 var i högst utsträckning folkbokförda i Sverige.

Andelen folkbokförda i Sverige var något lägre bland utlandsstuderande vars föräldrar hade högst förgymnasial utbildning, jämfört med utlandsstuderande vars föräldrar hade högre utbildningsnivåer. Det saknas uppgift om föräldrars utbildningsnivå för 2 procent av dem som är folkbokförda i Sverige och för 7 procent av dem som inte var folkbokförda i Sverige vid utgången av 2015.

En lägre andel av de utlandsstuderande med utländsk bakgrund var folkbokförda i Sverige, 77 procent, jämfört med utlandsstuderande med svensk bakgrund, 83 procent.

⁹ Eftersom det finns ett antal personer i populationen som studerade med studiemedel under 2015 kan det förekomma att personer som här presenteras som utlandsbosatta efter studierna i själva verket fortfarande studerade under 2015.

Beroende på studietid utomlands¹⁰ fanns stora skillnader i andelen studerande som var folkbokförda i Sverige. Ju längre studietid utomlands, desto lägre andel var folkbokförda i Sverige. Av dem som beviljats studiemedel för utlandsstudier i högst 39 veckor var 92 procent folkbokförda i Sverige, jämfört med 67 procent av dem som hade beviljats studiemedel för utlandsstudiemedel i minst 120 veckor. De som studerat utomlands i minst 120 veckor var nästan uteslutande free-movers.

Personer som har studerat i Norden, följt av personer som har studerat i Sydamerika, var i lägst utsträckning folkbokförda i Sverige. Högst andel folkbokförda i Sverige fanns bland personer som studerat i Afrika, följt av personer som studerat i Asien. Av dem som studerat i Afrika var 88 procent folkbokförda i Sverige vid utgången av 2015, medan 69 procent av dem som studerat i Norden var det.

Tabell 3.2 Utlandsstuderande fördelade efter folkbokförda i Sverige och inte folkbokförda i Sverige, efter ålder vid studiernas slut, föräldrarnas utbildningsnivå, bakgrund, beviljade veckor med utlandsstudiemedel och studievärldsdel

	Folkbokförda i Sverige, andel	Folkbokförda i Sverige, antal	Ej folkbokförda i Sverige, andel	Ej folkbokförda i Sverige, antal
Ålder vid studiernas slut				
-21	76	665	24	209
22-24	80	8 036	20	2 027
25-29	83	26 652	17	5 506
30-34	83	5 670	17	1 177
35-	76	1 634	24	521
Föräldrarnas utbildningsnivå				
Förgymnasial nivå	79	1 885	21	516
Gymnasial nivå	82	11 463	18	2 432
Eftergymnasial nivå	83	26 475	17	5 393
Forskarnivå	82	1 990	18	448
Bakgrund				
Utländsk	77	9 033	23	2 659
Svensk	83	33 624	17	6 748
Veckor med utlandsstudiemedel				
-39 veckor	92	22 060	8	1 903
40-119 veckor	80	10 729	20	2 663
120 veckor-	67	9 868	33	4 874
Studielandgrupp				
Afrika	88	430	12	58
Asien	85	4 551	15	823
Oceanien	84	3 719	16	723
EU exkl Norden	83	27 686	17	5 816
Nordamerika	82	9 398	18	2 041
Europa övriga	78	1 328	22	377
Sydamerika	73	599	27	224
Norden exkl Sverige	69	4 101	31	1 851

¹⁰ Utifrån uppgift om antal beviljade veckor med studiemedel för utlandsstudier.

För free-movers finns det uppgift om huvudsaklig studieinriktning under studietiden utomlands. Det finns tydliga skillnader i andelen folkbokförda i Sverige vid utgången av 2015 beroende på denna huvudsakliga studieinriktning. Det var vanligare att personer som hade *lant-och skogsbruk samt djursjukvård* eller *tjänster* av olika slag¹¹ som huvudinriktning på sina utlandsstudier var folkbokförda i Sverige. Free-movers som hade läst *pedagogik och lärarutbildning* följt av dem som läst *teknik och tillverkning* eller *naturvetenskap, matematik och data* som huvudsaklig studieinriktning i utlandet var i lägre utsträckning folkbokförda i Sverige.

3.3 Storbritannien vanligaste bosättningslandet bland utlandsstuderande

I avsnitt 3.3 redovisas vilka länder de utlandsstuderande var bosatta i vid utgången av 2015. I avsnitt 3.4 redovisas vilka länder som det var vanligast att stanna kvar i efter studierna. Det land som en utlandsstuderande bosätter sig i behöver inte nödvändigtvis vara detsamma som det land som han eller hon studerade i. En del personer bosätter sig i ett annat land än de tidigare studerat i. Andra bosätter sig i samma land som de studerade i, det vill säga de stannade kvar i studielandet. Uppgifterna som presenteras i de två följande avsnitten är uppgifter om så kallad *bedömd bosättning* utifrån CSN:s register, som bygger på uppgifter om adress och folkbokföring. Adresserna kan ha kommit från antingen personen själv, CSN eller Skatteverket.

Det finns tyvärr inte någon uppgift om vilka länder samtliga utlandsstuderande mellan åren 2007-2009 i undersökningen var bosatta i 2015. Däremot finns det uppgift om bosättningsland 2015 för utlandsstuderande som hade en studieskuld vid utgången av 2015. Därför har populationen i avsnitten 3.3 och 3.4 begränsats till denna grupp.

Av de 44 900 utlandsstuderande åren 2007-2009 som hade en studieskuld 2015 var 36 200 bosatta i Sverige vid utgången av 2015 enligt CSN:s register. Det motsvarar 81 procent. Detta är endast en marginellt lägre andel jämfört med andelen av samtliga utlandsstuderande 2007-2009 som var folkbokförda i Sverige 2015 (se avsnitt 3.1). Det indikerar att uppgifterna om bosättning och bosättningsländer för utlandsstuderande som hade en skuld 2015 kan vara förhållandevis representativa för hela populationen.

Drygt 8 300 av de utlandsstuderande låntagarna var bosatta utomlands 2015, vilket motsvarar 19 procent av gruppen. För 1 procent av låntagarna saknas det uppgift om bosättning.¹²

Tabell 3.3 Utlandsstuderande låntagare fördelat efter bedömd bosättning¹ vid utgången av 2015, samt efter kön. Antal och procent

	Kvinnor		Män	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Sverige	21 822	80%	14 405	81%
Utomlands	5 227	19%	3 111	18%
Okänd bosättning	181	1%	193	1%
Totalt	27 230	100%	17 709	100%

¹ Enligt CSN:s register.

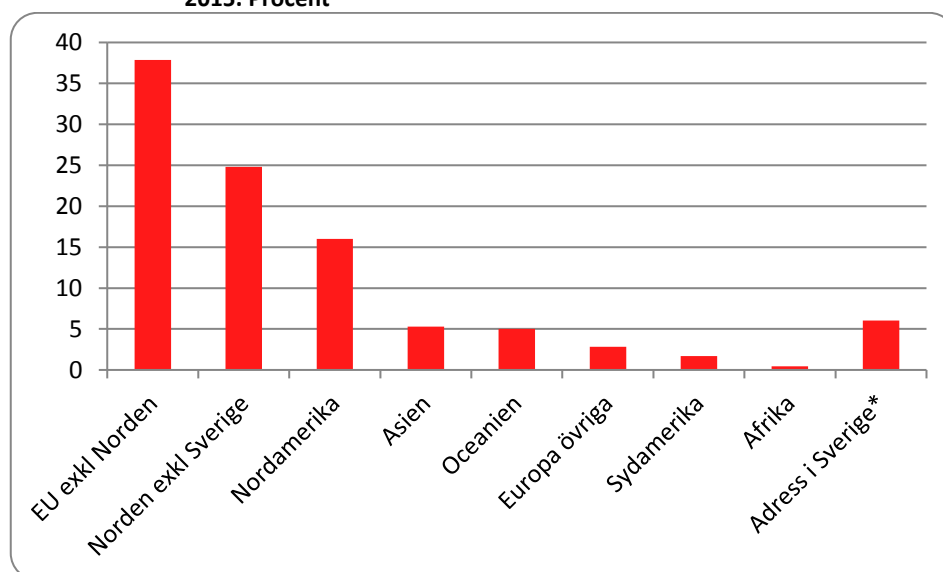
¹¹ Inkluderar säkerhetstjänster, transporttjänster, miljövård/miljöskydd och personliga tjänster. Det sistnämnda kan bland annat vara tjänster inom hotell, restaurang, fritid, idrott, skönhetsvård med mera.

¹² Uppgift saknas på grund av att dessa låntagare inte hade någon giltig adress registrerad hos CSN per den 31 december 2015.

EU exklusive Norden var den landgrupp där flest utlandsstuderande låntagare var bosatta vid utgången av 2015. Där bodde 38 procent av de 8 300 utlandsbosatta utlandsstuderande låntagarna. Norden var den näst vanligaste landgruppen att bosätta sig i. Därefter följer Nordamerika, Asien, Oceanien och övriga Europa. Afrika, följt av Sydamerika, var de landgrupper där lägst antal utlandsstuderande låntagare var bosatta.

Rangordningen för de tre vanligaste landgrupperna för bosättning var densamma för kvinnor och män. Det var dock en högre andel kvinnor än män som var bosatta i EU exklusive Norden. För kvinnor var Oceanien den fjärde vanligaste landgruppen att bosätta sig i. För män var istället Asien den fjärde vanligaste landgruppen.

Diagram 3.3 Utlandsbosatta utlandsstuderande låntagare fördelat efter landgrupp, 2015. Procent

*Bosatta utomlands som hade en svensk adress registrerad hos CSN.

Enligt CSN:s uppgifter bedömdes att 500 personer med giltig adress i Sverige var bosatta utomlands 2015. Det kan till exempel handla om utlandsbosatta personer som vill få sin post skickad till anhöriga i Sverige. I datamaterialet som ligger till grund för denna studie finns inte uppgift om det faktiska bosättningslandet för dessa personer.

Vid utgången av 2015 var 22 procent av dem som studerat utomlands och även var bosatta utomlands, bosatta i Storbritannien. Det var därmed det vanligaste bosättningslandet exklusive Sverige. Därefter följer USA (15 procent), Norge (13 procent) och Danmark (10 procent). Denna rangordning var densamma för både kvinnor och män. Utanför Europa fanns även Australien, Japan, Kanada och Kina med bland de 15 vanligaste bosättningsländerna 2015 för tidigare utlandsstuderande.

Tabell 3.4 Utlandsstuderande med en studieskuld som var bosatta utomlands vid utgången av 2015, fördelat efter bosättningsland

	Andel av utlandsbosatta	Antal	Andel av utlandsbosatta kvinnor	Andel av utlandsbosatta män
Storbritannien	22	1 858	25	18
USA	15	1 221	14	16
Norge	13	1 107	12	15
Danmark	10	840	11	8
Australien	5	381	6	3
Tyskland	4	361	5	4
Schweiz	3	209	2	3
Frankrike	2	195	3	1
Spanien	2	187	2	2
Nederländerna	2	128	2	1
Japan	1	119	0	3
Finland	1	100	1	2
Kanada	1	97	1	1
Kina	1	96	1	2
Italien	1	84	1	0
Adress i Sverige ¹	6	503	5	8
Övriga länder	10	852	9	12
Totalt	100	8 338	100	100

¹ Bosatta utomlands som har en svensk adress registrerad hos CSN.

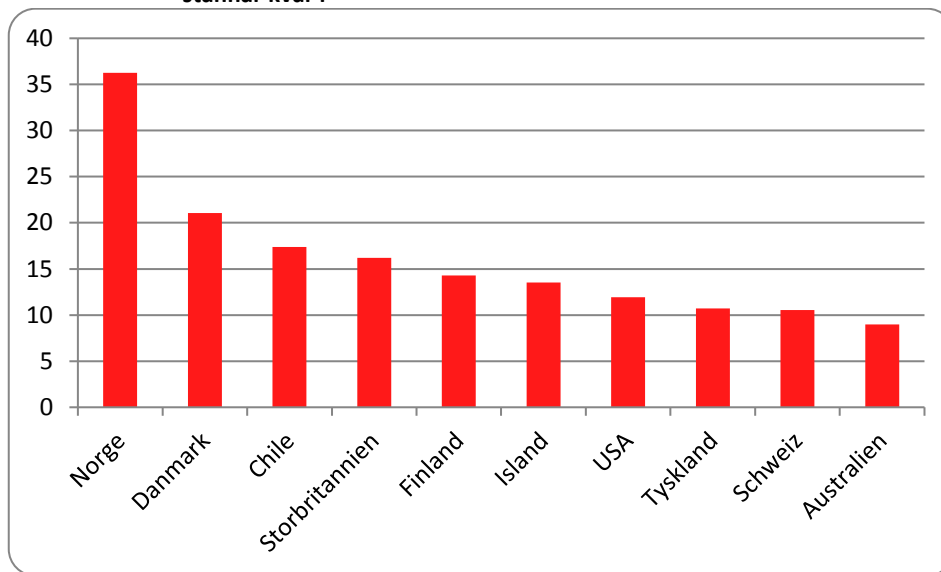
3.4 Norge vanligaste landet att stanna kvar i efter studierna

I detta avsnitt redovisas vilka länder som det är vanligast att utlandsstuderande stannar kvar i efter utlandsstudierna. De andelar som presenteras avser andel av dem som studerade i ett land som även var bosatta där vid utgången av 2015. Att en lägre andel av dem som studerat i ett visst land stannar kvar där efter studierna tyder på att en högre andel av dem som studerat där flyttar tillbaka till Sverige eller flyttar till ett annat land.

Norge var det land som det var vanligast att utlandsstuderande stannade kvar i, sett till länder med minst 100 studerande.¹³ Av dem som hade studerat i Norge var 37 procent även bosatta där vid utgången av 2015. Av dem som hade studerat i Danmark var 21 procent bosatta i landet vid utgången av 2015. Andra vanliga länder som utlandstuderande stannade kvar i var Chile, Storbritannien, Island, Finland, USA, Tyskland, Schweiz och Australien.

¹³ Personer som studerat utomlands mellan 2007-2009 och som hade en studieskuld vid utgången av 2015.

Diagram 3.4 Andel av utlandsstuderande per land som även var bosatta i sitt studieland vid utgången av 2015, de tio länderna som högst andel utlandsstuderande stannar kvar i¹

¹Länder där minst 100 utlandsstuderande med en studieskuld 2015 har studerat.

Sett till länder med minst 50 studerande i fanns även Förenade Arabemiraten, Israel och Libanon med bland de tio vanligaste länderna som utlandsstuderande stannade kvar i. Mellan 14-16 procent av de utlandsstuderande som studerat i dessa länder var även bosatta där vid utgången av 2015.

För kvinnor var Norge, följt av Danmark, Island, Storbritannien och Chile de fem vanligaste länderna att stanna kvar i.

Norge, Chile, Danmark, Finland och Argentina var de fem studieländer som högst andel män stannade kvar i.

Sammanfattningsvis var majoriteten av de utlandsstuderande bosatta i Sverige efter studierna. Efter Sverige var Storbritannien det vanligaste bosättningslandet för tidigare utlandsstuderande oavsett var man studerat, medan Norge var det land som det var vanligast att utlandsstuderande stannade kvar i efter studierna.

4 Sysselsättning och etablering på arbetsmarknaden

I detta kapitel redovisas sysselsättning och etablering på arbetsmarknaden för populationen som studerat utomlands under perioden 2007-2009. De utlandsstuderande jämförs med den grupp personer som studerade i Sverige under 2007-2009 och som inte studerat utomlands.¹⁴

För att studera sysselsättning och etablering inom den svenska arbetsmarknaden bör populationen endast bestå av de personer som befann sig i Sverige under 2015. Därför har populationen begränsats till dem som:

- Var folkbokförda i Sverige under hela 2015.
- Hade en hushållsinkomst större än noll kronor under 2015.
- Var studerande eller hade en sammanräknad förvärvsinkomst högre än noll kronor under 2015.

Populationen med utlandsstudier mellan 2007-2009 i detta kapitel består av ca 37 900 individer, varav 15 000 hade studerat utomlands som free-movers, 10 000 som utbytesstuderande och 5 800 som språkstuderande. Ca 7 000 personer hade studerat som fler än en av kategorierna. Populationen som enbart studerat i Sverige består av ca 392 200 individer.

4.1 Sysselsättning

Nedan redovisas andelen som var sysselsatta, det vill säga förvärvsarbetande, i november 2015 bland utlandsstuderande under perioden 2007-2009 jämfört med motsvarande andel bland personer som studerade i Sverige under samma period. För mer information om definitionen av sysselsättning, se Fakta om statistiken.

Andelen som klassades som sysselsatta under 2015 uppgick till 87 procent bland dem som studerat utomlands. Motsvarande andel för dem som enbart studerat i Sverige var något högre, 91 procent. Det var en något större andel som var studerande under 2015 bland utlandsstuderande jämfört med studerande i Sverige, vilket kan vara en möjlig förklaring till att färre utlandsstuderande var sysselsatta. Det var ingen stor skillnad i andelen sysselsatta mellan män och kvinnor.

Tabell 4.1 Utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelade efter kön och sysselsättningsstatus 2015

Kön	Utlandsstuderande	Studerande i Sverige
Totalt	37 863	392 189
därav sysselsatta (%)	87	91
Kvinnor	22 950	234 958
därav sysselsatta (%)	87	91
Män	14 193	157 231
därav sysselsatta (%)	88	90

¹⁴ Ätminstone inte sedan 2001.

4.1.1 Högst andel sysselsatta bland utbytesstuderande

Andelen sysselsatta varierade beroende på om man hade studerat utomlands som free-mover, utbytesstuderande eller språkstuderande. Bland free-movers och språkstuderande var ungefär lika stora andelar sysselsatta, 84 respektive 82 procent. En betydligt högre andel, 96 procent, av utbytesstuderande var sysselsatta i november 2015. Jämfört med studerande i Sverige var en större andel av utbytesstuderande sysselsatta, medan andelarna bland free-movers och språkstuderande var lägre. Det fanns ingen tydlig skillnad mellan könen.

Att utbytesstuderande var sysselsatta i högre grad kan även bero på att det fanns stora skillnader i vilka inriktningar som varit vanligast inom de olika studietyperna. Utbytesstuderande studerade oftare inom till exempel *teknik och tillverkning*, medan det var vanligare att free-movers och språkstuderande studerat inom *humaniora och konst*. Det var även en högre andel med svensk examen bland utbytesstuderande. En större andel av de högskoleexaminerade utbytesstuderande hade generell examen på avancerad nivå, medan generell examen på grundnivå var vanligare bland free-movers och språkstuderande.

Tabell 4.2 Utlandsstuderande fördelade efter kön, studietyp och sysselsättningsstatus 2015

Kön	Free-movers	Utbytesstuderande	Språkstuderande
Totalt	15 009	10 019	5 809
därav sysselsatta (%)	84	96	82
Kvinnor	8 721	5 483	3 885
därav sysselsatta (%)	83	96	82
Män	6 288	4 536	1 924
därav sysselsatta (%)	84	96	82

86 procent av personer som studerat utomlands inom fler av studietyperna var sysselsatta. Det var ingen skillnad mellan könen.

4.1.2 Andelen sysselsatta högre bland dem med svensk examen

Svensk examen hade en positiv påverkan på andelen sysselsatta, både bland utlandsstuderande och studerande i Sverige. Andelen sysselsatta bland utlandsstuderande var 80 procent för dem som saknar svensk examen, men 94 procent för dem som hade en svensk examen. För dem som enbart studerat i Sverige var motsvarande siffror 85 respektive 95 procent. Skillnaden mellan andelen sysselsatta bland personer med och utan svensk examen var därmed lite större hos utlandsstuderande.

Tabell 4.3 Utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelade efter med/utan svensk examen och sysselsättningsstatus 2015

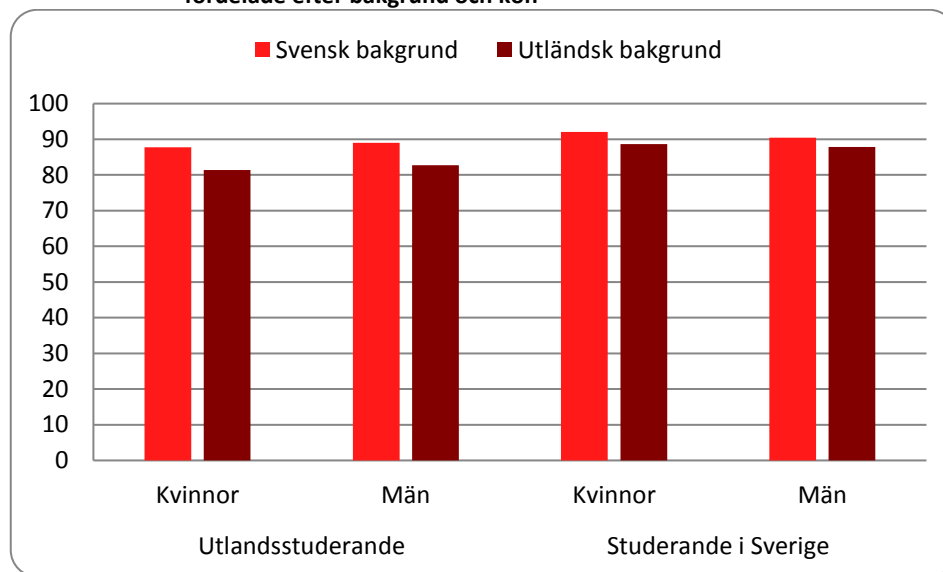
Examen	Utlandsstuderande	Studerande i Sverige
Med svensk examen	18 685	223 729
därav sysselsatta (%)	94	95
Utan svensk examen	19 178	168 460
därav sysselsatta (%)	80	85

4.1.3 Lägre andel sysselsatta bland personer med utländsk bakgrund

En jämförelse av bakgrund visar en något större andel personer med svensk bakgrund som var sysselsatta 2015 jämfört med personer med utländsk bakgrund. Detta gällde oavsett om man tillbringat hela sin studietid i Sverige eller om man varit utlandsstuderande. Skillnaden mellan personer med svensk och utländsk bakgrund var större inom gruppen med utlandsstudier. Andelen sysselsatta var mellan 88-92 procent bland personer med svensk bakgrund och mellan 81-89 procent bland personer med utländsk bakgrund.

Störst andel sysselsatta fanns bland kvinnorna med svensk bakgrund som enbart studerat i Sverige, och lägst andel sysselsatta fanns bland kvinnor med utländsk bakgrund som varit utlandsstuderande. Spridningen i andelen sysselsatta var därmed större för kvinnor än män.

Diagram 4.1 Andel sysselsatta år 2015 bland studerande i Sverige och utlandsstuderande fördelade efter bakgrund och kön

Föräldrarnas utbildningsnivå spelade ingen betydande roll för sysselsättningen, varken bland utlandsstuderande eller studerande i Sverige. För studerande i Sverige var andelen sysselsatta något högre bland personer vars föräldrar hade sin högsta utbildning på förgymnasial eller gymnasial nivå. Det fanns ingen anmärkningsvärt stor skillnad mellan könen.

Tabell 4.4 Studerande i Sverige och utlandsstuderande efter föräldrarnas utbildningsnivå, kön och sysselsättningsstatus 2015

Kön	Sysselsättning	Föräldrarnas utbildningsnivå			
		Förgymnasial nivå	Gymnasial nivå	Eftergymnasial nivå	Forskarnivå
Utlandsstuderande totalt		1 601	10 207	23 650	1 754
därav sysselsatta (%)		86	87	87	86
Kvinnor		1 011	6 404	14 190	1 006
	därav sysselsatta (%)	86	87	87	86
Män		590	3 803	9 460	748
	därav sysselsatta (%)	86	88	88	85
Studerande i Sverige totalt		30 656	152 801	184 674	8 629
därav sysselsatta (%)		92	92	90	87
Kvinnor		21 366	96 954	101 242	4 368
	därav sysselsatta (%)	92	92	91	88
Män		9 290	55 847	83 432	4 261
	därav sysselsatta (%)	91	91	90	85

4.2 Etablering på arbetsmarknaden

I detta avsnitt redovisas utlandsstuderande och studerande i Sverige mellan 2007-2009 efter ställning på arbetsmarknaden 2015. Avsnitt 4.2.1 innehåller endast de i populationen med svensk examen, och avsnitt 4.2.2 består endast av dem utan svensk examen.

Etableringsmättet som används i denna studie finns i två varianter; ett mått för högskole-examinerade och ett mått för gymnasieavgångna. Mättet som används för högskole-examinerade har högre inkomstgränser för de olika klasserna än mättet för gymnasie-avgångna. Därför delas populationen upp i personer med svensk examen, dvs. högskole-examinerade, och personer utan svensk examen i detta avsnitt. Eftersom information saknas om utländsk examen förväntas en del av dem som inte hade någon svensk examen egentligen vara högskoleexaminerade. Detta gäller speciellt bland free-movers, eftersom det är vanligt att de spenderar hela sin studietid utomlands och förmodligen då tar en utländsk examen istället för en svensk.

Etableringsmättet kan delas upp i tre grupper; de som var på arbetsmarknaden (oavsett ställning), de utanför arbetsmarknaden samt de studerande. Den första gruppen består av kategorierna etablerad ställning, osäker ställning och svag ställning på arbetsmarknaden. Den andra gruppen består av personer som varken studerar eller arbetar (utanför arbetsmarknaden), och den tredje gruppen innehåller de som var studerande. För mer information om kategorierna i etableringsmättet, se Fakta om statistiken.

4.2.1 Små skillnader i etableringen mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige med svensk examen

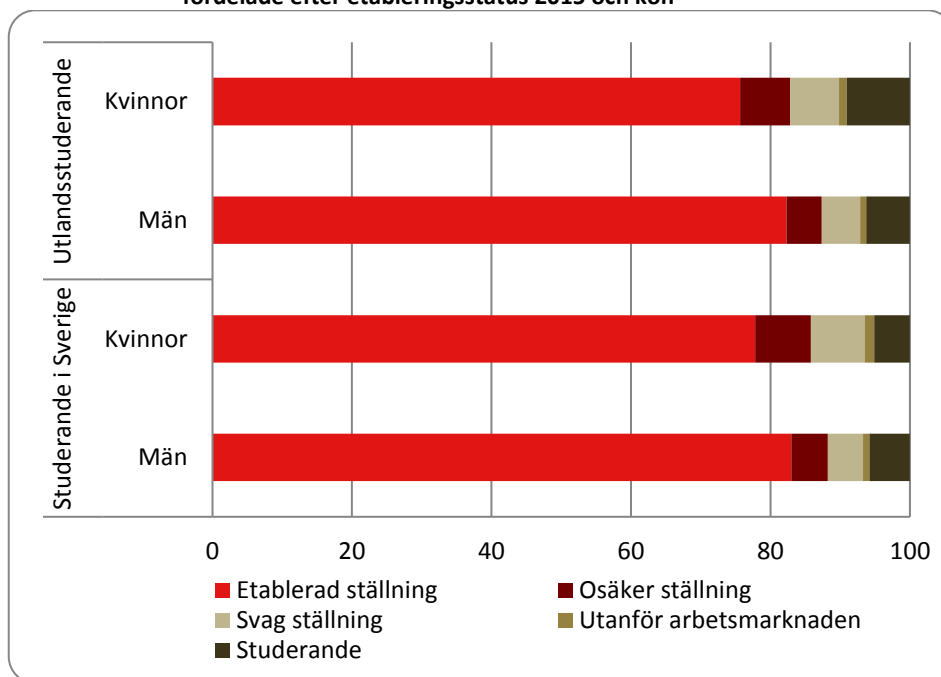
Bland utlandsstuderande i populationen hade 49 procent en examen från svensk högskola eller universitet, vilket motsvarar 18 700 personer. Motsvarande andel bland studerande i Sverige i populationen var 57 procent, eller 223 700 personer. Eftersom examen från

utländska högskolor och universitet inte inkluderas förväntas andelen examinerade vara underskattad bland personer som studerat utomlands.

Andelen på arbetsmarknaden 2015 skiljde sig mellan utlandsstuderande och personer som enbart studerat i Sverige. Bland utlandsstuderande var 91 procent på arbetsmarknaden och 8 procent studerande. Motsvarande andel bland dem som enbart studerat i Sverige var 93 procent och 5 procent. Det var alltså en högre andel som fortfarande studerade bland de högskoleexaminerade som studerat utomlands. Av dem som var på arbetsmarknaden var andelen med etablerad ställning ungefär lika stor bland utlandsstuderande som studerande i Sverige. Personer som varken arbetade eller studerade utgjorde 1 procent av båda grupperna¹⁵.

Det var en större andel av männen på arbetsmarknaden som hade etablerad ställning i jämförelse med kvinnorna oavsett om man enbart studerat i Sverige eller om man studerat utomlands. Andelen studerande var större för kvinnorna bland utlandsstuderande, men ungefär lika stor för båda könen bland studerande i Sverige.

Diagram 4.2 Högskoleexaminerade utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelade efter etableringsstatus 2015 och kön

Högst andel etablerade på arbetsmarknaden bland utbytesstuderande

Högskoleexaminerade utbytesstuderande skiljde sig från de andra typerna av utlandsstudier med avseende på etableringen på arbetsmarknaden. Andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden var betydligt högre och andelarna med osäker och svag ställning var lägre för utbytesstuderande än för högskoleexaminerade free-movers och språkstudenter. Andelen utbytesstuderande med etablerad ställning på arbetsmarknaden var även högre än för dem som enbart studerat i Sverige.

¹⁵ Observera att andelen utanför arbetsmarknaden kan vara underskattad eftersom personer som inte hade inkomst och inte studerar exkluderas från populationen.

Högskoleexaminerade free-movers och språkstudierande hade liknande andelar med etablerad ställning på arbetsmarknaden. Det som skiljde dessa grupper mest var andelen studerande, som var betydligt högre för dem som läst språkstudier utomlands.

En anledning till att etableringen på arbetsmarknaden skiljer sig mellan studietyperna kan vara att det fanns stora skillnader i vilka inriktningar de olika studietyperna studerat inom.

Tabell 4.5 Högskoleexaminerade utlandsstuderande fördelade efter typ av utlandsstudier och etableringsstatus 2015

Etableringsstatus	Free-movers	Utbytesstuderande	Språkstudierande
Totalt	3 428	8 365	2 499
Etablerad ställning (%)	71	86	68
Osäker ställning (%)	8	5	7
Svag ställning (%)	9	5	8
Utanför arbetsmarknaden (%)	2	1	1
Studerande (%)	11	3	16

Personer som hade studerat utomlands inom fler än en av typerna av utlandsstudier hade en högre andel etablerade på arbetsmarknaden än free-movers och språkstudierande, men en lägre andel än utbytesstuderande. Andelen som fortfarande studerade var lika stor som motsvarande andel bland free-movers.

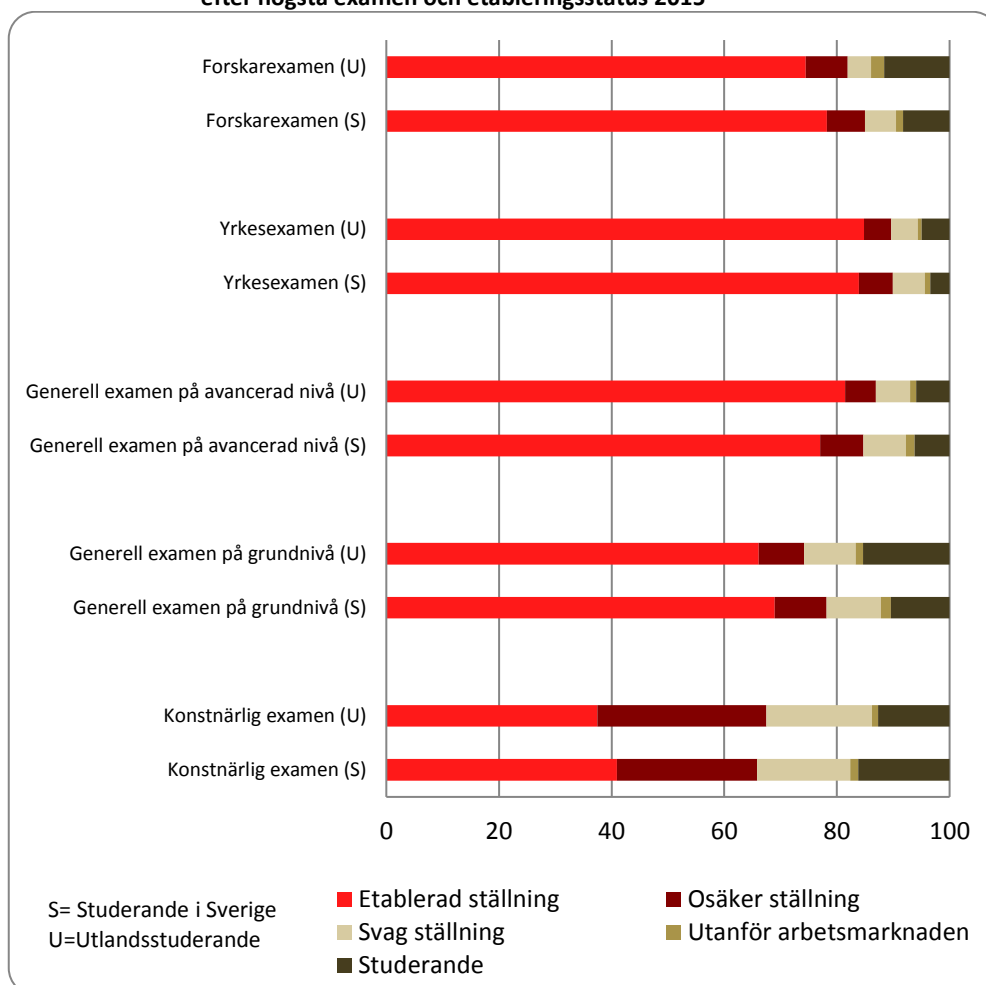
Andelen etablerade på arbetsmarknaden varierar beroende på högsta examen

Det finns en stor variation i etableringen beroende på vilken typ av svensk examen man tagit. Bland de flesta examenskategorierna var andelen med etablerad ställning av dem som var på arbetsmarknaden större eller lika stora för utlandsstuderande som för studerande i Sverige. Andelarna som var på arbetsmarknaden var dock generellt mindre eftersom det var en större andel studerande i gruppen som studerat utomlands. En grupp som skiljde sig från övriga var personer med konstnärlig examen som högsta examen, där de med utlandsstudier hade en lägre andel etablerade och en lägre andel studerande än studerande i Sverige.

Högst andel etablerade på arbetsmarknaden hade personer med yrkesexamen som högsta examen oavsett utlandsstudier eller inte, följt av personer med forskarexamen och generell examen på avancerad nivå. Lägst andel etablerade på arbetsmarknaden hade personer med konstnärlig examen som högsta examen.

Bland personer med forskarexamen och generell examen på avancerad nivå är det en stor andel utbytesstuderande, vilket kan vara en anledning till att andelen med etablerad ställning är hög inom dessa grupper. Sambandet kan även vara motsatt, dvs. att utbytesstuderande har högre nivå på examen, vilket påverkar deras etablering positivt.

Diagram 4.3 Högskoleexaminerade utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelade efter högsta examen och etableringsstatus 2015

Teknik och tillverkning den inriktning med högst andel etablerade på arbetsmarknaden

Andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden varierade beroende på vilken huvudsaklig inriktning personen studerat inom. Den huvudsakliga studieinriktningen gäller för personens hela studietid, inte bara inom perioden 2007-2009. Generellt var det inte så stor skillnad i andelen etablerade mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige.

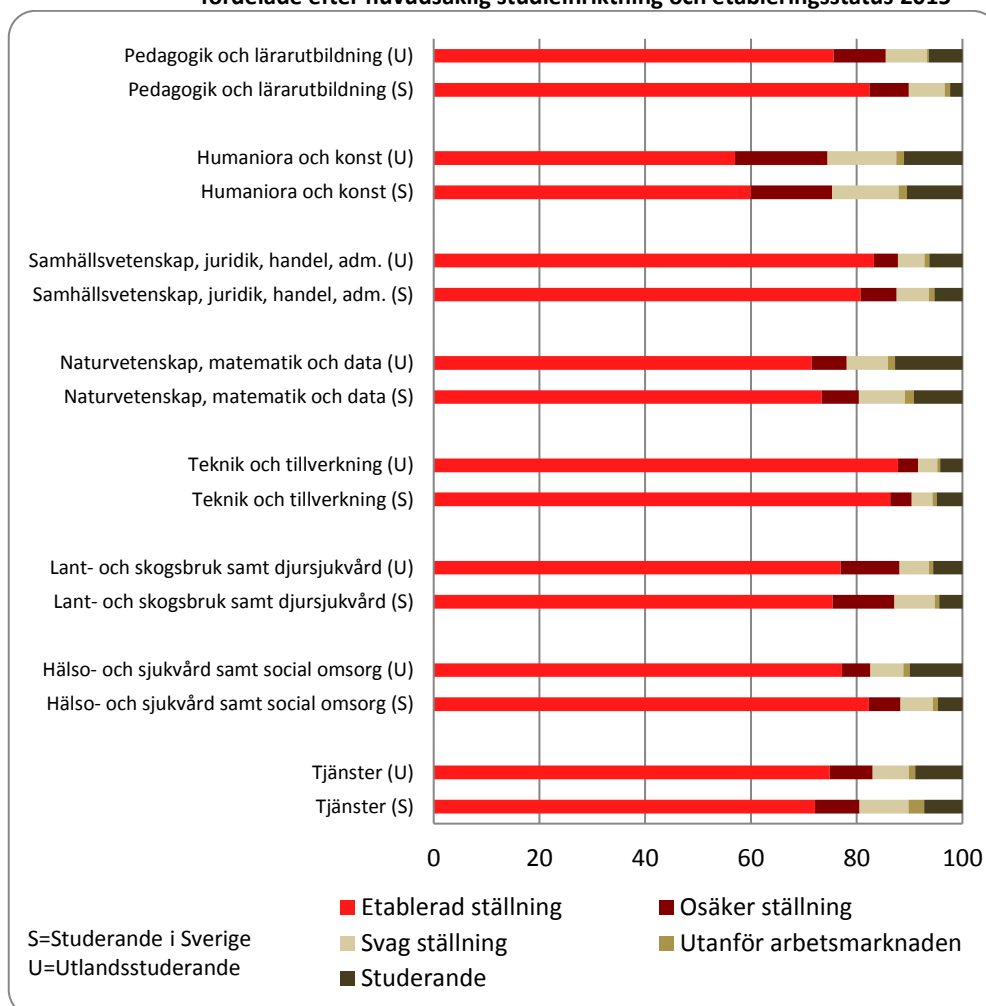
Teknik och tillverkning var den inriktningen där högst andel hade etablerad ställning på arbetsmarknaden både för utlandsstuderande och studerande i Sverige. Lågst andel etablerade på arbetsmarknaden, oavsett om man studerat utomlands eller inte, hade dem som studerat inom *humaniora och konst*.

Inom vissa inriktningar var andelen etablerade något högre för utlandsstuderande och inom andra var den något högre för studerande i Sverige.

Utlandsstuderande hade en större andel med etablerad ställning av de på arbetsmarknaden, det vill säga om man inte räknar med studerande och utanför arbetsmarknaden, jämfört med studerande i Sverige inom studieinriktningarna *samhällsvetenskap, juridik, handel och*

administration, naturvetenskap, matematik och data, teknik och tillverkning, lant- och skogsbruk samt djursjukvård och tjänster. Andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden var mindre bland utlandsstuderande än dem som enbart studerat i Sverige inom studieinriktningarna pedagogik och lärarutbildning, humaniora och konst samt hälso- och sjukvård samt social omsorg.

Diagram 4.4 Högskoleexaminerade utlandsstuderande och studerande i Sverige fördelade efter huvudsaklig studieinriktning och etableringsstatus 2015

En anledning till att det var en hög andel etablerade utlandsstuderande inom *teknik och tillverkning* och *samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* kan vara att det var en större andel utbytesstuderande inom dessa inriktningar. Även det motsatta sambandet kan gälla, att utbytesstuderande var etablerade i högre grad än övriga inriktningar pga att de studerat inom vissa inriktningar. De inriktningar med störst andel free-movers var *hälso- och sjukvård samt social omsorg* och *humaniora och konst*. *Pedagogik och lärarutbildning* var den inriktning med högst andel språkstudierande.

Fler studerande ju högre utbildningsnivå hos föräldrarna

Personer med svensk bakgrund var etablerade i högre utsträckning än personer med utländsk bakgrund oavsett om de varit utlandsstuderande eller spenderat hela sin studietid i Sverige. Skillnaden i andelen etablerade på arbetsmarknaden beroende på svensk eller utländsk bakgrund var större för utlandsstuderande än studerande i Sverige.

Av dem som var på arbetsmarknaden, det vill säga etablerad, osäker eller svag ställning, hade utlandsstuderande med svensk bakgrund den högsta andelen med etablerad ställning. Bland de med utländsk bakgrund var andelen etablerade lägre för utlandsstuderande än för studerande i Sverige.

Tabell 4.6 Högskoleexaminerade utlandsstuderande och studerande i Sverige efter svensk/utländsk bakgrund och etableringsstatus 2015

	Utlandsstuderande		Studerande i Sverige	
	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Totalt	16 139	2 546	190 880	32 849
Etablerad ställning (%)	79	73	80	78
Osäker ställning (%)	6	7	7	7
Svag ställning (%)	6	9	7	8
Utanför arbetsmarknaden (%)	1	2	1	2
Studerande (%)	8	8	5	6

Både bland utlandsstuderande och studerande i Sverige var andelen studerande större ju högre utbildningsnivå en persons föräldrar hade. Vad gäller andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden var skillnaderna inte speciellt stora beroende på föräldrarnas utbildningsnivå. Av dem som var på arbetsmarknaden var andelen med etablerad ställning något högre för de med eftergymnasial eller forskarnivå bland utlandsstuderande, men lika hög för samtliga nivåer bland studerande i Sverige.

Tabell 4.7 Högskoleexaminerade studerande i Sverige och utlandsstuderande efter föräldrarnas utbildningsnivå och etableringsstatus 2015

Etableringsstatus	Föräldrarnas utbildningsnivå			
	Förgymnasial nivå	Gymnasial nivå	Eftergymnasial nivå	Forskarnivå
Utlandsstuderande totalt	528	4 341	12 562	1 019
Etablerad ställning (%)	76	78	79	78
Osäker ställning (%)	7	8	6	5
Svag ställning (%)	9	7	6	6
Utanför arbetsmarknaden (%)	1	1	1	1
Studerande (%)	6	6	8	11
Studerande i Sverige totalt	16 117	82 409	110 892	5 773
Etablerad ställning (%)	82	80	79	76
Osäker ställning (%)	7	7	7	7
Svag ställning (%)	6	7	7	7
Utanför arbetsmarknaden (%)	2	1	1	1
Studerande (%)	3	4	6	9

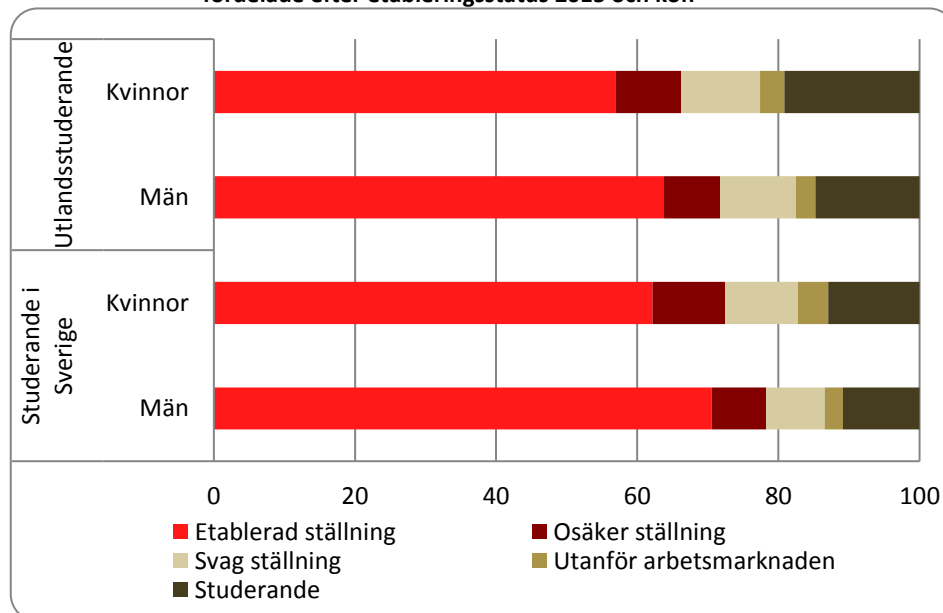
4.2.2 Betydligt lägre andel etablerade på arbetsmarknaden bland personer utan svensk examen

I detta avsnitt används etableringsmättet för gymnasieavgångna, eftersom den del av populationen som studeras inte har en svensk examen. Bland utlandsstuderande i denna population hade 51 procent inte en svensk examen 2015¹⁶. Motsvarande siffra för studerande i Sverige var 43 procent.

Andelarna på arbetsmarknaden och med etablerad ställning var betydligt lägre för personer som inte hade en svensk examen jämfört med dem som hade en svensk examen. Studerande och personer som var utanför arbetsmarknaden utgjorde en större del av populationen utan svensk examen.

Andelen bland de utan svensk examen som var etablerade på arbetsmarknaden var något lägre för gruppen som studerat utomlands jämfört med gruppen som enbart studerat i Sverige. Män hade en högre andel med etablerad ställning på arbetsmarknaden, medan andelen studerande var större bland kvinnor.

Diagram 4.5 Utlandsstuderande och studerande i Sverige utan svensk examen fördelade efter etableringsstatus 2015 och kön

Lägst andel etablerade och högst andel studerande bland språkstuderande utan svensk examen

Bland högskoleexaminerade hade free-movers och språkstuderande liknande etablering. Bland de utan svensk examen var däremot språkstuderande etablerade på arbetsmarknaden i lägre utsträckning än free-movers. Andelen studerande var även betydligt lägre bland free-movers. Utbytesstuderande hade högst andel etablerade på arbetsmarknaden, även för personer utan svensk examen, och lägst andel studerande.

¹⁶ Observera att endast svensk examen inkluderas, vilket innebär att vissa som ingår i gruppen troligtvis har en utländsk examen. Det är en av anledningarna till att andelen utan examen är högre bland utlandsstuderande.

Att utbytesstuderande var etablerade i högre grad kan även bero på att det fanns stora skillnader i vilka inriktningar de olika studietyperna studerat inom.

Tabell 4.8 Utlandsstuderande utan svensk examen fördelade efter typ av utlandsstudier och etableringsstatus 2015

Etableringsstatus	Free-movers	Utbytesstuderande	Språkstuderande
Totalt	11 581	1 654	3 310
Etablerad ställning (%)	61	80	49
Osäker ställning (%)	9	6	8
Svag ställning (%)	12	7	11
Utanför arbetsmarknaden (%)	3	2	4
Studerande (%)	15	5	28

Personer utan svensk examen som studerat utomlands inom fler av studietyperna hade en etablering på arbetsmarknaden som liknade språkstuderandes. Bland personer med svensk examen som haft fler än en studietyp var etableringen betydligt bättre. En anledning till detta kan vara att det är fler utbytesstuderande bland de med svensk examen än bland dem som inte hade en svensk examen. Gruppen utan svensk examen består till störst del av kombinationen free-mover och språkstuderande, medan den vanligaste kombinationen bland personer med svensk examen var utbytesstuderande och språkstuderande. Free-mover och utbytesstuderande var också en vanlig kombination för högskoleexaminerade.

Högst andel utanför arbetsmarknaden bland dem med utländsk bakgrund utan svensk examen

Det är generellt en lägre andel etablerade på arbetsmarknaden bland personer med utländsk bakgrund än bland personer med svensk bakgrund. Andelen utanför arbetsmarknaden är även något högre för de med utländsk bakgrund.

Tabell 4.9 Utlandsstuderande och studerande i Sverige utan svensk examen fördelade efter svensk/utländsk bakgrund och etableringsstatus 2015

	Utlandsstuderande		Studerande i Sverige	
	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Totalt	13 974	5 204	137 092	31 368
Etablerad ställning (%)	61	57	67	62
Osäker ställning (%)	9	9	9	10
Svag ställning (%)	10	13	9	12
Utanför arbetsmarknaden (%)	3	5	3	5
Studerande (%)	18	16	12	11

Både bland utlandsstuderande och studerande i Sverige på arbetsmarknaden skiljer sig inte andelen med etablerad ställning speciellt mycket beroende på föräldrarnas utbildningsnivå. Det som skiljer sig mest är andelen studerande, som är markant högre för de vars föräldrar har studerat på eftergymnasial nivå eller speciellt forskarnivå.

Tabell 4.10 Studerande i Sverige och utlandsstuderande utan svensk examen efter föräldrarnas utbildningsnivå och etableringsstatus 2015

Etableringsstatus	Föräldrarnas utbildningsnivå			
	Förgymnasial nivå	Gymnasial nivå	Eftergymnasial nivå	Forskarnivå
Utlandsstuderande totalt	1 073	5 866	11 088	735
Etablerad ställning (%)	60	61	60	57
Osäker ställning (%)	11	9	8	7
Svag ställning (%)	13	11	10	11
Utanför arbetsmarknaden (%)	4	4	3	2
Studerande (%)	12	15	19	24
Studerande i Sverige totalt	14 539	70 392	73 782	2 856
Etablerad ställning (%)	69	69	64	53
Osäker ställning (%)	10	9	8	7
Svag ställning (%)	10	9	9	12
Utanför arbetsmarknaden (%)	5	3	3	3
Studerande (%)	6	9	15	25

Sammanfattningsvis var andelen sysselsatta högre bland studerande i Sverige än utlandsstuderande. Svensk examen hade en positiv inverkan på både etableringen på arbetsmarknaden och sysselsättningen. Bland högskoleexaminerade var etableringen liknande mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige. Utbytesstuderande var den typ av utlandsstudier som hade högst andel etablerade på arbetsmarknaden. Yrkesexamen och generell examen på avancerad nivå hade störst positiv påverkan på etableringen av alla examens kategorier. Den inriktning med högst andel etablerade var teknik och tillverkning. Personer med svensk bakgrund var etablerade i större utsträckning än personer med utländsk bakgrund.

5 Inkomstfördelning för utlandsstuderande

I detta kapitel redovisas inkomstfördelningen för personer som studerat utomlands någon gång under perioden 2007-2009. De utlandsstuderande jämförs med de personer som studerade i Sverige under 2007-2009 och som inte studerat utomlands.¹⁷

För att studera inkomstfördelningen bör populationen, precis som i kapitlet om sysselsättning och etablering, endast bestå av de personer vars inkomst registrerats i Sverige. För att undvika att få med personer som inte befann sig i Sverige under 2015 har populationen begränsats till dem som:

- Var folkbokförda i Sverige under hela 2015.
- Hade en hushållsinkomst större än noll kronor under 2015.
- Var studerande eller hade sammanräknad förvärvsinkomst större än noll kronor under 2015.

Måttet som används för inkomst är *sammanräknad förvärvsinkomst* för året 2015. För mer information om vad som ingår i måttet, se Fakta om statistiken.

5.1 Högre inkomster bland utlandsstuderande

Personer som studerat utomlands hade generellt något högre inkomst än dem som enbart studerat i Sverige. Skillnaden i genomsnittlig årsinkomst mellan grupperna var ca 17 400 kronor¹⁸ för hela året 2015. Män hade högre inkomst än kvinnor i samtliga grupperingar.

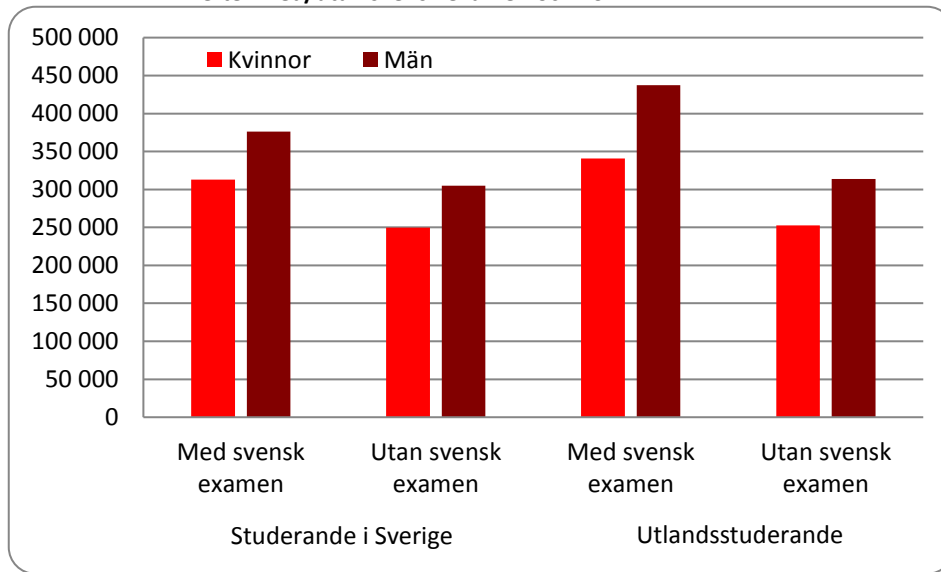
Den genomsnittliga inkomsten var högre för personer med svensk examen än för personer utan svensk examen. Bland högskoleexaminerade var skillnaden i inkomst mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige ca 43 400 kronor¹⁹, vilket var större än motsvarande skillnad mellan grupperna totalt. Högst genomsnittlig inkomst hade därmed utlandsstuderande män med svensk examen och lägst genomsnittlig inkomst hade kvinnor som enbart studerat i Sverige utan svensk examen.

¹⁷ Ätminstone inte sedan 2001.

¹⁸ Siffran är justerad 2018-02-07.

¹⁹ Siffran är justerad 2018-02-07.

Diagram 5.1 Genomsnittlig inkomst för utlandsstuderande och studerande i Sverige efter med/utan svensk examen och kön

I tabell 5.1 redovisas populationerna uppdelade i inkomstkvartiler, varav den första kvartilen består av den fjärdedel av populationen med lägst inkomst och den fjärde kvartilen är den fjärdedel av populationen med högst inkomst. Utlandsstuderande hade lägre genomsnittlig inkomst i den första kvartilen, ungefär samma i den andra kvartilen och högre genomsnittlig inkomst i de två sista kvartilerna, vilket tyder på en mer spridd inkomstfördelning för utlandsstuderande än studerande i Sverige. Bland personer med svensk examen hade utlandsstuderande högre genomsnittlig inkomst än studerande i Sverige först i andra kvartilen. För personer utan svensk examen skedde detta först i tredje kvartilen. Den genomsnittliga inkomsten hos personer utan svensk examen var lika hög för utlandsstuderande som för studerande i Sverige, ca 277 000 kronor.

En anledning till att utlandsstuderande hade större spridning i inkomst kan vara att det var en större andel av dem som fortfarande studerade 2015, och därför hade ingen eller låg inkomst.

Tabell 5.1 Genomsnittlig inkomst för studerande i Sverige och utlandsstuderande fördelat efter inkomstkvartiler och med/utan svensk examen

Examen	Kvartil	Utlandsstuderande	Studerande i Sverige
Totalt		326 792	309 430
	1	85 414	128 138
	2	268 109	277 083
	3	377 160	348 913
	4	576 510	483 589
Med svensk examen		376 987	333 637
	1	154 396	172 825
	2	322 936	302 020
	3	409 657	362 720
	4	621 005	496 984
Utan svensk examen		277 887	277 283
	1	48 906	86 026
	2	203 339	235 906
	3	334 463	324 655
	4	524 903	462 544

5.2 Utbytesstuderande har högst inkomster

I avsnitt 4 om etablering på arbetsmarknaden konstaterades att andelen etablerade på arbetsmarknaden var högst bland utbytesstuderande. Utbytesstuderande hade även högst genomsnittlig inkomst, följt av free-movers. Språkstuderande hade därmed lägst genomsnittlig inkomst. Män hade högre genomsnittlig inkomst än kvinnor för samtliga studietyper.

Att ha en svensk examen ökade inkomsten för samtliga grupper, men mest för språkstuderande där den genomsnittliga inkomsten var 80 900 kronor högre för högskole-examinerade än dem som inte hade en svensk examen.

Inkomstskillnaderna mellan studietyperna kan ha flera olika orsaker. Bland annat kan vilken inriktning man studerat inom påverka inkomsten. Utbytesstuderande studerar till exempel oftare inom *teknik och tillverkning*. I avsnitt 4 visades att personer som studerat inom *teknik och tillverkning* var etablerade på arbetsmarknaden i högre grad än övriga inriktningar. Humaniora och konst var den inriktning med lägst andel etablerade på arbetsmarknaden, och det var en större andel av free-movers och språkstuderande som studerade inom denna inriktning. Även vilken typ av examen man har kan påverka inkomsten. Utbytesstuderande hade i större utsträckning generell examen på avancerad nivå, medan generell examen på grundnivå var vanligare bland free-movers och språkstuderande. Det var även en något högre andel med konstnärlig examen bland free-movers.

Tabell 5.2 **Genomsnittlig inkomst för utlandsstuderande efter studietyp, med/utan svensk examen och kön**

Examen	Kön	Free-movers	Utbytesstuderande	Språk-studerande
Totalt		299 051	412 663	252 674
	Kvinnor	275 262	368 709	241 112
	Män	332 044	465 793	276 020
Med svensk examen		338 713	420 487	298 781
	Kvinnor	308 983	375 228	287 432
	Män	388 540	479 036	326 822
Utan svensk examen		287 311	373 093	217 863
	Kvinnor	264 248	328 503	201 984
	Män	317 590	411 464	245 639

Många av dem som studerat utomlands i populationen hade ingått i fler än en av studietyperna under sina utlandsstudier. I den gruppen var den genomsnittliga inkomsten 324 900 kronor, dvs. högre än motsvarande siffra för free-movers och språkstudierande men lägre än utbytesstuderandes genomsnittliga inkomst. Skillnaden i genomsnittlig inkomst mellan personer med och utan svensk examen var som störst bland personer som hade studerat utomlands inom fler än en av studietyperna, 116 400 kronor.

5.3 Små inkomstskillnader mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige med utländsk bakgrund

Bland personer med svensk bakgrund hade utlandsstuderande högre genomsnittlig inkomst än personer som enbart studerat i Sverige. Bland personer med utländsk bakgrund hade studerande i Sverige något högre inkomst. Skillnaden mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige var dock mindre för personer med utländsk bakgrund, som i samtliga grupperingar hade lägre genomsnittlig inkomst än personer med svensk bakgrund. Skillnaden i genomsnittlig inkomst mellan kvinnor som enbart studerat i Sverige och kvinnor som studerat utomlands med utländsk bakgrund var endast ca 9 500 kronor²⁰ för hela året 2015, medan motsvarande siffra för män med svensk bakgrund var 43 200 kronor.

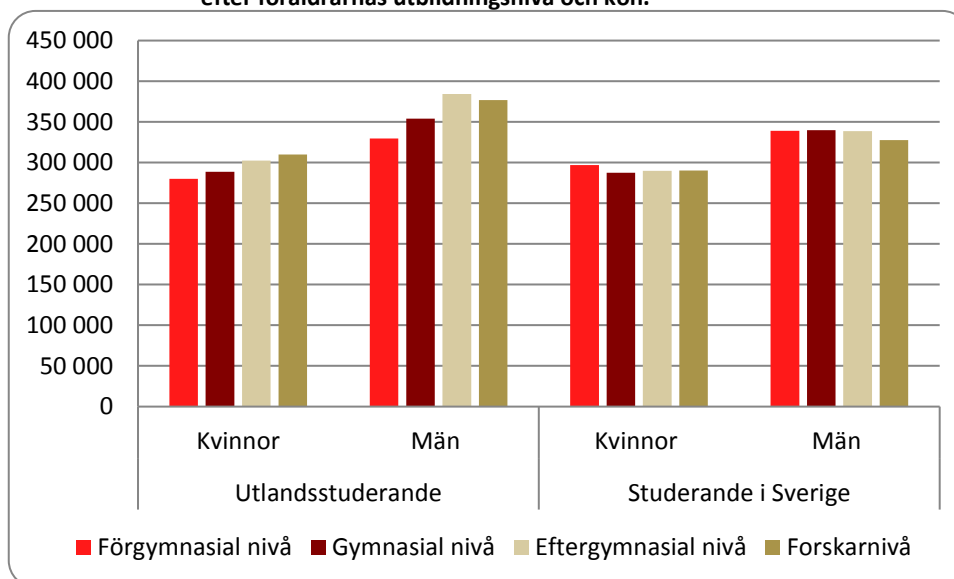
²⁰ Siffran är justerad 2018-02-07.

Tabell 5.3 Genomsnittlig inkomst för studerande i Sverige och utlandsstuderande efter svensk/utländsk bakgrund och kön

Svensk/utländsk bakgrund	Kön	Utlandsstuderande	Studerande i Sverige
Totalt		326 792	309 430
	Kvinnor	297 538	290 180
	Män	371 811	338 197
Svensk bakgrund		333 582	310 438
	Kvinnor	302 070	290 495
	Män	383 229	339 987
Utländsk bakgrund		300 408	304 283
	Kvinnor	279 103	288 605
	Män	330 364	328 762

Utlandsstuderande hade generellt högre inkomst ju högre utbildningsnivå föräldrarna hade. Detta gällde både kvinnor och män. Bland studerande i Sverige fanns ett svagt negativt samband mellan föräldrarnas utbildningsnivå och inkomst.

Diagram 5.2 Genomsnittlig inkomst för utlandsstuderande och studerande i Sverige efter föräldrarnas utbildningsnivå och kön.

Sammanfattningsvis hade utlandsstuderande högre genomsnittlig inkomst än studerande i Sverige. Inkomstfördelningen var dock mer spridd bland utlandsstuderande. Svensk examen och svensk bakgrund hade också en positiv påverkan på genomsnittlig inkomst. Utbytesstuderande var den grupp som hade högst inkomst. Genomsnittlig inkomst bland språkstuderande var lägre än den bland studerande i Sverige. Högre utbildningsnivå hos föräldrarna hade ett positivt samband med genomsnittlig inkomst bland utlandsstuderande, men ett svagt negativt samband bland studerande i Sverige.

6 Skuldsättning och återbetalning

I detta kapitel redovisas skuldstorlek och uppgifter om återbetalning för utlandsstuderande som har tagit studielån. Jämförelser görs med studerande i Sverige.

Populationen i avsnitt 6.1 om skulder utgörs av alla utlandsstuderande på eftergymnasial nivå mellan 2007-2009 som också hade en studieskuld vid första årsskiftet efter sin sista termin med beviljat studiemedel.²¹ Populationen består av 47 000 personer. Av dessa hade 21 800 personer studerat utomlands som free-movers, 10 300 som utbytesstuderande och 5 800 som språkstuderande. Antalet som hade bedrivit mer än en typ av utlandsstudie uppgick till 9 100 personer. Som jämförelse används studerande som enbart studerat i Sverige och som hade en studieskuld vid studiernas slut. Denna population består av 334 900 personer.

I avsnitten 6.2 och 6.3 presenteras uppgifter om återbetalning av studielån för utlandsstuderande jämfört med studerande i Sverige. Populationen i dessa avsnitt består av dem som studerade utomlands mellan 2007-2009 på eftergymnasial nivå och som debiterades ett årsbelopp vid ingången av 2015. Detta innebär att de ska ha haft en studieskuld 2015 och varit återbetalningsskyldiga på sitt lån. Gruppen består av 43 500 personer, varav 20 200 var free-movers, 9 800 utbytesstuderande, 5 100 språkstuderande och 8 400 personer som bedrivit flera typer av utlandsstudier. De utlandsstuderande jämförs med motsvarande grupp som enbart studerat i Sverige, vilken består av 301 700 personer.

6.1 Högre studieskulder efter utlandsstudier

Den som studerar kan få studiemedel i högst 240 veckor (motsvarande normalt tolv terminer) för högskoleutbildningar och andra eftergymnasiala utbildningar i Sverige och utlandet. Studiemedel består av en bidragsdel och en lånedel.

Ungefär 91 procent av dem som studerade utomlands på eftergymnasial nivå mellan 2007-2009 hade någon gång tagit studielån. Motsvarande andel bland dem som enbart studerade i Sverige var 83 procent. Det finns även möjlighet att söka merkostnadslån för undervisningsavgifter, resor, försäkring och dubbel bosättning.²² Det är vanligt att utlandsstuderande tar merkostnadslån.

Den genomsnittliga studieskulden vid studiernas slut var 325 500 kronor för utlandsstuderande och 176 500 kronor för studerande i Sverige som inte studerat utomlands. Utlandsstuderande hade därmed 84 procent högre genomsnittlig skuld. Medianen för utlandsstuderandes skuld var 290 100 kronor, vilket är att jämföra med 173 800 kronor för studerande i Sverige. Det var ingen större skillnad mellan kvinnors och mäns genomsnittliga skulder. Män som studerat utomlands hade 5 000 kronor högre genomsnittlig skuld än vad utlandsstuderande kvinnor hade.

²¹ De som var beviljade studiemedel för vårterminen 2017 och hade en skuld per den 31 juli 2017 ingår också. För dessa är det skuldstorleken i juli 2017 som avses.

²² Från och med 2015 finns det även möjlighet att söka merkostnadslån för utlandsstudier.

Tabell 6.1 Genomsnittlig skuld och medianskuld fördelat efter utlandsstuderande och studerande i Sverige, samt efter kön. Kronor¹

	Utlandsstuderande		Studerande i Sverige	
	Medel	Median	Medel	Median
Totalt	325 497	290 066	176 475	173 814
Kvinnor	323 522	289 420	176 155	174 164
Män	328 544	291 126	176 940	172 575

¹ Skuld vid första årsskiftet efter sista perioden med studiemedel.

I gruppen utlandsstuderande hade 16 procent en studieskuld som uppgick till minst 500 000 kronor vid studiernas slut.²³ Motsvarande andel i gruppen som enbart studerat i Sverige var endast 0,1 procent.

Merkostnadslån är den främsta orsaken till att utlandsstuderande generellt sett har högre skulder än dem som studerar i Sverige. Bland de utlandsstuderande som hade en skuld vid studiernas slut hade 65 procent någon gång tagit merkostnadslån, medan motsvarande andel för dem som enbart studerat i Sverige var 8 procent. Andelen med merkostnadslån varierar dock mellan studerande i de tre använda studerandekategorierna. Av dem som studerat utomlands som free-movers hade 77 procent tagit merkostnadslån, medan 33 procent av de utbytesstuderande hade gjort det. Bland språkstuderande var andelen som tagit merkostnadslån 65 procent.

Free-movers hade den klart högsta genomsnittliga skulden bland utlandsstuderande, 394 200 kronor. Utbytesstuderande hade lägre genomsnittlig skuld än free-movers, trots att utbytesstuderande generellt sett studerar med studiemedel under längre sammanlagd tid än free-movers. Språkstuderande hade lägst genomsnittlig skuld, 217 000 kronor. En högre andel av de språkstuderande än de övriga studerande har beviljats studiemedel under vårterminen 2017. Det innebär att denna grupp kan komma att få högre genomsnittliga skulder när fler av dem har studerat klart.

Den genomsnittliga skulden för dem som bedrivit blandade typer av utlandsstudier var 344 800 kronor. Deras medianskuld var 320 700 kronor.

Tabell 6.2 Genomsnittlig skuld och medianskuld fördelat efter typ av utlandsstudier. Kronor¹

	Medel	Median
Free-movers	394 162	365 706
Utbytesstuderande	224 895	231 823
Språkstuderande	217 002	210 377

¹ Skuld vid första årsskiftet efter sista perioden med studiemedel.

Att free-movers har högre skulder och oftare tar merkostnadslån än övriga utlandsstuderande beror till en del på att de ofta bekostar sin utbildning själva. Utbytesstuderande betalar vanligtvis inga terminsavgifter för sina utlandsstudier. Språkstudier kan vara förenade med avgifter, men dessa studier pågår vanligtvis inte lika länge som de studier som bedrivs av dem som kategoriseras som free-movers. En annan förklaring till att free-movers har högre skulder är att free-movers generellt sett studerar utomlands en längre tid än övriga studerandegrupper. Hälften av alla free-movers hade varit beviljade studiemedel för

²³ 1 procent av de utlandsstuderande hade en studieskuld som uppgick till minst 1 miljon kronor.

utlandsstudier i minst 120 veckor, medan nästan ingen utbytesstuderande eller språkstuderande hade det.²⁴

De free-movers som hade högst genomsnittlig skuld var dem som hade sin huvudsakliga utlandsstudieinriktning inom *hälso- och sjukvård samt social omsorg* (455 500 kronor) och *naturvetenskap, matematik och data* (421 700 kronor). Även free-movers som hade sin huvudsakliga inriktning inom *samhällsvetenskap, juridik, handel* och *lant- och skogsbruk samt djursjukvård* hade genomsnittliga skulder över 400 000 kronor.

6.2 Utlandsstuderande debiteras högre årsbelopp

När studerande som har tagit studielån blir återbetalningsskyldiga²⁵ på lånet debiteras de ett årsbelopp varje år som ska betalas tills skulden är slutbetald. Det finns även möjlighet att ansöka om att få betala mindre på grund av låg inkomst eller om det finns synnerliga skäl. Årsbeloppet sätts även ned om låntagaren får nya studiemedel.

Årsbeloppet påverkas främst av skuldstorleken och vid vilken ålder man blir återbetalningsskyldig. En hög studieskuld leder till höga årsbelopp.

Utlandsstuderande som studerat utomlands 2007-2009 debiterades i genomsnitt 13 600 kronor i årsbelopp vid ingången av 2015. I december samma år hade det genomsnittliga årsbeloppet för denna grupp satts ned till 10 900 kronor. Det är klart högre än det genomsnittliga årsbeloppet för låntagare som enbart studerat i Sverige. Det genomsnittliga årsbeloppet för studerande i Sverige var 8 700 kronor vid ingången av 2015 och hade satts ned till 7 800 kronor vid utgången av 2015. Män som hade studerat utomlands hade något högre genomsnittliga årsbelopp än utlandsstuderande kvinnor.

Tabell 6.3 Genomsnittligt ursprungligt årsbelopp och aktuellt årsbelopp 2015, fördelat efter utlandsstuderande respektive ej utlandsstuderande, samt efter kön

	Utlandsstuderande		Studerande i Sverige	
	Ursprungligt årsbelopp	Aktuellt årsbelopp	Ursprungligt årsbelopp	Aktuellt årsbelopp
Totalt	13 625	10 944	8 680	7 834
Kvinnor	13 506	10 716	8 717	7 882
Män	13 807	11 293	8 628	7 766

Free-movers var den grupp av utlandsstuderande som hade högst genomsnittliga årsbelopp. Det genomsnittliga ursprungliga årsbeloppet för free-movers uppgick till 16 400 kronor vid ingången av 2015, och hade vid utgången av 2015 satts ned till 12 600 kronor. Språkstuderande följt av utbytesstuderande var de grupper av utlandsstuderande som hade lägst genomsnittliga årsbelopp. Personer som har bedrivit blandade utlandsstudier hade i genomsnitt 14 000 kronor i ursprungligt årsbelopp 2015 och 11 100 kronor vid årets slut.

²⁴ Utbytesstuderande var dock den studerandegrupp som generellt sett studerade med studiemedel under längst *sammanlagd* tid. Exempelvis hade 95 procent av alla utbytesstuderande varit beviljade studiemedel i minst 120 veckor, medan motsvarande andel bland free-movers och språkstuderande var 75 respektive 64 procent.

²⁵ En låntagare blir återbetalningsskyldig på sitt studielån tidigast sex månader och ett årsskifte efter den senaste terminen med studiemedel.

Tabell 6.4 **Genomsnittligt ursprungligt årsbelopp och aktuellt årsbelopp 2015, fördelat efter typ av utlandsstuderande**

	Ursprungligt årsbelopp	Aktuellt årsbelopp
Free-movers	16 413	12 556
Utbytesstuderande	9 721	9 338
Språkstuderande	9 454	7 304

En av trygghetsreglerna inom studiemedelssystemet innebär att låntagaren kan ansöka om att få årsbeloppet nedsatt med hänsyn till sin inkomst. Utlandsstuderande fick i högre utsträckning nedsättning av sina årsbelopp med hänsyn till sin inkomst jämfört med studerande i Sverige. Bland de utlandsstuderande fick 13 procent nedsättning, medan motsvarande andel bland studerande i Sverige var 5 procent. Dock var det en lägre andel utbytesstuderande som fick nedsättning, 3 procent, jämfört med studerande i Sverige. Av de språkstuderande fick 10 procent nedsättning medan 19 procent av alla free-movers fick det. Detta hänger sannolikt ihop med att free-movers har höga studieskulder och därmed höga årsbelopp, vilket troligen föranleder fler att ansöka om nedsättning. Det kan även bero på att free-movers har lägre genomsnittliga inkomster än utbytesstuderande.

6.3 Utlandsstuderande betalar in en lägre andel av det debiterade beloppet

Som ett mått på om låntagare med studielån betalar på sitt lån används *andel inbetalt av debiterat belopp*. Här presenteras andelen som betalades in under 2015 på årsbeloppet för 2015 i förhållande till vad som debiterades. Andelen inbetalt av debiterat belopp mäts på aggregerad nivå, det vill säga summan av det inbetalda beloppet från en grupp i förhållande till summan av det belopp som gruppen debiterats.

Utlandsstuderande betalade in totalt 90,8 procent av det debiterade årsbeloppet 2015. Studerande i Sverige betalade in 96,7 procent av det debiterade beloppet. Det var dock ingen större skillnad i andelen inbetalt av debiterat belopp mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige om man ser till låntagare som var bosatta i Sverige (95,8 jämfört med 97,0 procent).

Låntagare bosatta utomlands betalar in en betydligt lägre andel av det debiterade beloppet än låntagare bosatta i Sverige. Utlandsbosatta som studerat utomlands betalade in 79,9 procent av det debiterade årsbeloppet, medan utlandsbosatta som enbart studerat i Sverige betalade in 89,0 procent.

Kvinnor betalar överlag in en något högre andel av det debiterade beloppet jämfört med män. Skillnaden mellan män och kvinnor var störst bland utlandsstuderande som var bosatta utomlands. Utlandsstuderande kvinnor som var bosatta i utlandet hade en återbetalningsgrad som var 6,3 procentenheter högre än män i motsvarande grupp.

Tabell 6.5 Andel inbetalt av debiterat årsbelopp 2015 för utlandsstuderande respektive studerande i Sverige, fördelat efter kön och bosättning

Bosättning	Utlandsstuderande			Studerande i Sverige		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Totalt	92,0	89,1	90,8	96,8	96,4	96,7
Bosatta i Sverige	96,5	94,9	95,8	97,1	96,9	97,0
Bosatta utomlands	82,3	76,0	79,9	88,6	89,4	89,0
Okänd bosättning	4,8	5,9	5,4	16,7	12,6	14,0

Freemovers som var bosatta utomlands var den grupp som betalade in lägst andel av det debiterade årsbeloppet, 76,0 procent. Utbytesstuderande betalade in en högre andel av det debiterade årsbeloppet än vad studerande i Sverige gjorde. Utbytesstuderande som var bosatta utomlands betalade in 95,3 procent av det debiterade beloppet, och utbytesstuderande som var bosatta i Sverige betalade in 99,3 procent. En förklaring till detta kan vara att utbytesstuderande är den studerandegrupp som har högst genomsnittliga inkomster (se avsnitt 5.2). Språkstudier betalade in en lägre andel än utbytesstuderande, men en högre andel än free-movers. För personer med blandade utlandsstudier var andelen inbetalt av debiterat belopp 96,7 procent för personer bosatta i Sverige och 87,1 procent för personer bosatta utomlands.

Tabell 6.6 Andel inbetalt av debiterat årsbelopp 2015, fördelat efter typ av utlandsstudier och bosättning

Bosättning	Free-movers	Utbytesstuderande	Språkstudier
Totalt	86,4	98,7	94,7
Bosatta i Sverige	93,6	99,3	96,7
Bosatta utomlands	76,0	95,3	85,2
Okänd bosättning	3,6	20,9	7,8

Totalt sett betalade utlandsstuderande in en lägre andel av årsbeloppet än dem som endast studerat i Sverige. Den viktigaste förklaringen till det är att en högre andel utlandsstuderande än studerande i Sverige bosätter sig utomlands efter studierna. Det beror bland annat på att indrivningsmöjligheterna för obetalda studielån är sämre utomlands än i Sverige, även om indrivningsmöjligheterna varierar mellan olika länder²⁶.

En annan orsak är att det finns en högre andel personer med okänd bosättning bland de utlandsstuderande (0,8 procent) än bland dem som enbart studerat i Sverige (0,2 procent). Såvida en person inte har gjort ett aktivt val att betala via e-faktura eller autogiro, kan CSN inte skicka inbetalningskort till en person som saknar giltig adress, vilket bidrar att återbetalningsgraden för denna grupp är mycket låg.

Ytterligare en förklaring till att utlandsstuderande betalar in en lägre andel av det debiterade beloppet är att de generellt sett har högre årsbelopp att betala. Det beror i sin tur på att de oftast har högre studieskulder än dem som endast studerat i Sverige. Detta påverkar återbetalningsgraden på flera sätt. Dels är det oftast lättare att betala ett lågt belopp än ett högt, dels får en utebliven betalning från en person med högt årsbelopp större genomslag på den

²⁶ CSN (2017b).

totala återbetalningsgraden för hela gruppen än vad en utebliven betalning från en person med lågt årsbelopp får.

Återbetalningsgraden bland låntagare bosatta utomlands är särskilt låg bland dem som hade en skuld som uppgick till minst 500 000 kronor vid studiernas slut, liksom bland låntagare med årsbelopp över 15 000 kronor.

Andelen personer som hade ett årsbelopp på minst 15 000 kronor var 35 procent bland de utlandsstuderande som var bosatta utomlands.²⁷ Knappt 2 procent av dem som enbart studerat i Sverige och var bosatta utomlands hade det. Sammantaget talar uppgifterna för att höga skulder och höga årsbelopp är en viktig anledning till att före detta utlandsstuderande låntagare bosatta utomlands betalar in en lägre andel av det debiterade beloppet än dem som studerat i Sverige och är bosatta utomlands.

Sammanfattningsvis hade utlandsstuderande betydligt högre genomsnittliga studieskulder och årsbelopp än dem som enbart studerat i Sverige. Free-movers var den studerandegrupp som hade högst skulder och årsbelopp. Utlandsstuderande betalade även in en lägre andel av det debiterade beloppet. Det var dock betydligt större skillnad i andelen inbetalt mellan låntagare bosatta utomlands och låntagare bosatta i Sverige än mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige. Detta beror främst beror på att utlandsstuderande oftare är bosatta utomlands.

²⁷ Andelen av dem som debiterades ett årsbelopp vid ingången av 2015 som hade ett årsbelopp på minst 15 000 kronor per den 31 december 2015. Andelen utlandsstuderande bosatta utomlands som *ursprungligen* debiterades ett årsbelopp på minst 15 000 kronor vid ingången av 2015 var 48 procent.

7 Avslutande reflektioner

Utlandsstudier ses ofta positivt, men leder de till de förväntade effekterna?

Utlandsstudier antas bidra till att Sverige utvecklas till en framstående kunskaps- och forskningsnation. Det anses positivt med ökad internationell rörlighet bland studerande, lärare och forskare eftersom det bedöms förbättra kvaliteten vid svenska lärosäten samtidigt som de studerandes erfarenheter av studier utomlands ska göra dem bättre förberedda för yrkes- och samhällslivet. Svenska studerandes internationella erfarenheter förväntas bidra till att de blir attraktiva på arbetsmarknaden, både nationellt och internationellt. Vid sidan av att höja utbildningars kvalitet och studerandes anställningsbarhet ses utlandsstudier även som en möjlighet att främja kulturell förståelse.²⁸

Arbetsgivare bedömer att utlandsstuderande utvecklar vissa färdigheter, så som god kommunikativ förmåga, anpassningsbarhet och social kompetens. Dessa är färdigheter som ofta efterfrågas vid anställningssituationer. Myndigheter och större företag visar därför ett större intresse för personer med utlandserfarenhet.²⁹

Även de studerande själva värderar effekterna av utlandsstudier högt. Ett viktigt motiv att välja studier utomlands är till exempel önskemål om en framtida internationell yrkeskarriär. Många utlandsstuderande förväntar också att utlandsstudierna ska ge förbättrade möjligheter på arbetsmarknaden.³⁰

Hur är utfallet för dem som har studerat utomlands? I det här avsnittet reflekterar vi över hur det går för de utlandsstuderande vad gäller bosättning, sysselsättning, etablering på arbetsmarknaden, inkomster och skuldsättning, samt huruvida utlandsstudier fyller sina syften. Utgångspunkten för dessa reflektioner är den grupp som var utlandsstuderande 2007-2009 och som denna studie handlar om.

Lägre etableringsgrad men högre inkomster

För gruppen utlandsstuderande som helhet kan vi se att etableringen på arbetsmarknaden inte är bättre för utlandsstuderande än för studerande i Sverige. Utlandsstuderande är i något lägre grad sysselsatta och en något lägre andel är etablerade på arbetsmarknaden, jämfört med studerande i Sverige. För utlandsstuderande är dock den genomsnittliga inkomsten högre jämfört med dem som enbart studerat i Sverige. Även inkomstspridningen är större. Det är alltså fler utlandsstuderande med ingen eller låg inkomst, men också fler med hög inkomst. Det kan tyda på att utlandsstuderande har högre inkomst när de väl får ett arbete, men att tiden dessförinnan kan vara lite längre. SCB (2011) har till exempel funnit att personer som studerat utomlands i mer än två terminer och personer som bedrivit blandade typer av utlandsstudier behöver en längre tid för att hitta ett arbete än övriga. Det kan indikera att de vill ha en bättre matchning mellan sin utbildning och arbetets krav på kvalifikationer. Samma studie visade även att utlandsstuderande, och framförallt utbytesstuderande, får signifikant högre inkomster än studerande i Sverige.³¹

²⁸ Prop. 2012/13:152.

²⁹ Almerud och Jonsson (2010).

³⁰ CSN (2017a).

³¹ SCB (2011).

En annan studie har visat att arbetsgivare inte alltid ser utlandserfarenhet som en nödvändighet vid en anställning, men att de, vid ett val mellan personer med likvärdiga meriter, föredrar personer med internationella erfarenheter. Inom många yrken verkar internationell erfarenhet med andra ord vara en konkurrensfördel på arbetsmarknaden.³²

Män som har studerat utomlands har högre inkomster än kvinnor som har studerat utomlands. Vår studie tyder också på att det är mer lönsamt för män än för kvinnor att studera utomlands, sett till inkomster, eftersom inkomstskillnaderna mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige är större för män än för kvinnor.

Utlandsstudier ger högre studieskulder

Men utlandsstudier innebär också högre studieskulder. Högre skulder innebär i sin tur högre årsbelopp att betala tillbaka till CSN. Trots detta är det ingen större skillnad i den så kallade återbetalningsgraden mellan utlandsstuderande och studerande i Sverige vid bosättning i Sverige. Personer som är bosatta utomlands betalar in en lägre grad av det debiterade beloppet. Det verkar därmed främst vara bosättning i utlandet som utgör en risk för uteblivna betalningar. Utlandsbosatta låntagare som har studerat utomlands betalar dock i lägre utsträckning på sina lån än vad utlandsbosatta som studerat i Sverige gör. Det är dessutom betydligt vanligare att utlandsstuderande bosätter sig utomlands efter studierna jämfört med studerande i Sverige.

Det finns många faktorer som kan påverka varför återbetalningen är mer problematisk för utlandsstuderande som väljer att bosätta sig utomlands. Denna studie har bland annat tagit upp högre årsbelopp och sämre indrivningsmöjligheter i utlandet som förklaringar till detta. En annan tänkbar förklaring kan vara hur stark koppling låntagarna har till Sverige. Det är möjligt att denna koppling påverkar det ansvar som låntagare känner för sin studieskuld. Kopplingen till Sverige kan bli svagare för den som har varit bosatt utomlands en längre tid.³³ Återbetalningen kan eventuellt även påverkas av huruvida låntagaren har för avsikt att återvända till Sverige eller inte.

Utbytesstuderande lyckas mycket bra

I undersökningen fördelas resultaten ofta på tre grupper av utlandsstuderande: språk-studerande, utbytesstuderande och free-movers. Utfallet av utlandsstudierna uppvisar stora skillnader mellan dessa studerandegrupper.

Av de tre grupperna är det utbytesstuderande som lyckas bäst. Utbytesstuderande utmärker sig positivt i de flesta aspekterna i denna studie. De är sysselsatta och etablerade på arbetsmarknaden i högre grad och har högst genomsnittliga inkomster. Utbytesstuderande är dessutom sysselsatta i högre utsträckning än dem som har studerat i Sverige och har högre genomsnittliga inkomster. Trots att utbytesstuderande har högre genomsnittliga skulder än dem som enbart studerat i Sverige betalar de in en högre andel av det belopp de debiteras på sitt studielån.

Även tidigare studier har visat att utbytesstuderande har högre genomsnittliga inkomster än andra studerandegrupper³⁴ och även en signifikant bättre inkomstutveckling både jämfört med andra utlandsstuderande och jämfört med studerande i Sverige.³⁵ Hos arbetsgivarna

³² Almerud och Jonsson (2010).

³³ Bergström (2016).

³⁴ SCB (2011), Högskoleverket (1999).

³⁵ SCB (2011).

föredrogs en svensk examen med delar av utbildningen, främst praktik, genomförd utomlands³⁶, vilket överensstämmer med utformningen av utbytesstudier.

Annan bild för free-movers och språkstudier

Bland free-movers är andelen sysselsatta och andelen med etablerad ställning på arbetsmarknaden lägre än bland studerande i Sverige och bland utbytesstuderande, men något högre än för språkstudier. Free-movers har också lägre inkomster än utbytesstuderande.

Lägre inkomster ger sämre förutsättningar att betala tillbaka studielån, och free-movers har de högsta genomsnittliga studieskulden. En relativt hög andel av dem som studerat utomlands som free-movers fick nedsättning av årsbeloppet för 2015 med hänsyn till sin inkomst. De belopp som de ska betala tillbaka på studielånen verkar därmed inte fullt stå i proportion till de inkomster de fick direkt efter studierna.

Free-movers var de som mest frekvent bosatte sig utomlands efter studierna. Det är möjligt att personer som planerar att bo utomlands efter studierna oftare väljer att studera utomlands som free-movers. Utlandsstuderande med utländsk bakgrund bosätter sig oftare utomlands jämfört med dem med svensk bakgrund. Personer med utländsk bakgrund är över-representerade bland free-movers, vilket sannolikt också bidrar till att bosättning utomlands är vanligast bland free-movers. Det skulle till exempel kunna handla om att man bosätter sig i hemlandet.

Språkstudier verkar ha det svårare på arbetsmarknaden och har lägre inkomster än övriga utlandsstuderande, men också jämfört med studerande i Sverige. I gengäld har de inte lika höga genomsnittliga studieskulder som andra utlandsstuderande. Gruppen språkstudier är emellertid svåranalyserad i denna studie eftersom en relativt hög andel av dem fortfarande studerade under undersökningens kontrollår. Det kan därmed vara naturligt med en lägre andel sysselsatta och lägre genomsnittlig inkomst för denna grupp.

En möjlig förklaring till att språkstudier och free-movers har sämre utfall på arbetsmarknaden än utbytesstuderande kan vara att kunskapen om utländska utbildningar är bristfällig bland svenska arbetsgivare. Det är sannolikt lättare för svenska arbetsgivare att värdera innehållet i en svensk utbildning än i en utländsk. Men det kan också tänkas att internationella erfarenheter och språkkunskaper kommer att få större betydelse i framtiden. Det trodde åtminstone många svenska arbetsgivare i en undersökning 2010.³⁷

Utlandsstudier – positivt för många, men inte för alla

Sammantaget tyder denna studie på att utlandsstudier i genomsnitt har positiva effekter på inkomst, men att etableringen på arbetsmarknaden är något sämre inom de närmsta åren efter studierna, jämfört med studerande i Sverige. Utlandsstudier verkar inte vara ekonomiskt lönsamt för alla studerandegrupper. Free-movers har både lägre genomsnittlig inkomst än studerande i Sverige och högre studieskulder. Utbytesstudier är däremot särskilt positivt för såväl de studerande, bland annat i form av högre inkomster, som för samhället, till exempel genom god återbetalning av studieskulder och högre skatteintäkter. Utbytesstudier tycks således vara en god investering för både den studerande och för staten. Denna studie pekar på att det vore positivt med en ökad satsning för att få fler att välja utbytesstudier. I nuläget når Sverige inte upp till EU:s mål om att 20 procent av dem som examineras ska ha förlagt minst tre månader av sin utbildning utomlands. Målet inkluderar både studerande som

³⁶ Almerud och Jonsson (2010).

³⁷ Almerud och Jonsson (2010).

genomfört en del av eller hela utbildningen utomlands. Enligt en enkätstudie som genomförts av SCB uppskattas andelen till 17 procent.³⁸

Även annat än utlandsstudierna spelar roll

Det finns många faktorer som kan påverka inkomstutfall och hur utlandsstuderande lyckas på arbetsmarknaden. Förutom studierna kan resultatet givetvis påverkas av vilka personer som väljer utlandsstudier. Exempelvis kan utfallet av utlandsstudier bli bättre om dem som väljer att studera utomlands främst är personer med viss bakgrund. Det är till exempel känt att personer från studievana hemförhållanden har bättre förutsättningar att skaffa sig en utbildning, få en god inkomstutveckling och så vidare.³⁹ Det skulle även kunna tänkas att det finns en självselektion till utlandsstudier, där personer med vissa förutsättningar och en stor initiativkraft är dem som i första hand väljer att studera utomlands. I så fall kan det vara sådana egenskaper som ger ett positivt arbetsmarknadsutfall snarare än utlandsutbildningen som sådan. I denna studie har vi inte gjort någon ansats att korrigera för bakgrundsfaktorer. Undersökningen är deskriptiv.

Vi vet emellertid att det finns vissa skillnader när det gäller vilka som väljer att studera utomlands. I denna studie var bland annat yngre och personer från mer studievana hem överrepresenterade bland de utlandsstuderande. Studien ger däremot inte svar på om huruvida utlandsstudier i sig har någon effekt på anställningsbarhet och inkomster, eller om dessa effekter beror på att gruppen som väljer att studerar utomlands i större utsträckning har vissa egenskaper.

En annan aspekt som påverkar studiens resultat är att andelen som fortfarande studerade 2015, vilket har varit studiens kontrollår, var olika stor i olika grupper. Denna andel var högst bland språkstudier och lägst bland utbytesstuderande (lägre än för studerande i Sverige). Detta bidrar troligtvis till de jämförelsevis positiva siffrorna för utbytesstuderande och till de något mer negativa siffrorna för övriga utlandsstuderande. Utbytesstuderande har helt enkelt haft längre tid på sig att etablera sig på arbetsmarknaden och nå högre inkomstnivåer. Men även när man jämför dem som hade en svensk examen hade utbytesstuderande högst genomsnittliga inkomster.

Med tanke på att en relativt hög andel av populationen fortfarande studerade 2015 finns det anledning att följa upp samma population om ett antal år för att se hur det gått för dem då.

Skillnaderna i inkomst och etablering på arbetsmarknaden kan även påverkas av studieinriktning. Utbytesstuderande var exempelvis överrepresenterade inom studieinriktningarna *teknik och tillverkning* och *sambällsvetenskap, juridik, handel och administration*, medan free-movers var överrepresenterade inom *humaniora och konst* och *hälso- och sjukvård samt social omsorg*.

Resultaten i undersökningen ska ses som en ögonblicksbild. Denna ögonblicksbild kan ge viss vägledning när det gäller frågan om utlandsstudiers effekter och värde. Studien gör dock inte anspråk på att presentera några orsakssamband och de resultat som redovisas ska inte heller ses som sådana.

³⁸ SCB (2017).

³⁹ SCB (2016), SOU 2003:96 s. 54 och 134.

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Denna studie är en registerstudie som bygger på flera olika datakällor. Rapporten har utarbetats gemensamt av CSN och SCB. Populationen och studiestödsrelaterade uppgifter är hämtade från CSN:s administrativa register över studiestöden (STIS). CSN har överlämnat population till SCB som i sin tur har lagt till uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå, svensk och utländsk bakgrund, examen, inkomst, sysselsättning och etablering på arbetsmarknaden.

Statistiken avser genomgående totalpopulationer utifrån kriterierna för respektive population. Det är en deskriptiv studie utan justeringar för bakgrundsfaktorer.

Definitioner och förklaringar

Andel inbetalt av debiterat belopp

Ett mått på i vilken utsträckning låntagare med studielån betalar på sitt lån. Det avser andelen av det debiterade årsbeloppet ett visst år som en grupp betalar in. Andelen inbetalt av debiterat belopp mäts på aggregerad nivå, det vill säga summan av det inbetalda beloppet från en grupp i förhållande till summan av det belopp som gruppen debiterats.

Annuitetslån

Studielån tagna efter den 30 juni 2001. CSN administrerar tre olika typer av studielån, varav annuitetslånet är den nyaste av dem. Studielån som togs före denna tidpunkt har andra återbetalningsregler.

Etableringsstatus

Personernas etableringsstatus är baserad på året 2015 och klassificeras i sex olika kategorier utifrån individbaserade uppgifter från flera olika datakällor, till exempel inkomstuppgifter från kontrolluppgiftssystemet, sysselsättningsregistret på SCB och Arbetsförmedlingens sökanderegister. Nedan följer definitioner för personernas etableringsstatus (inkomstgränser gäller kalenderåret 2015):

Etableringsmättet för gymnasieavgångna – har använts för de i populationen som inte har någon examen från svensk högskola eller universitet.

- *Etablerad ställning på arbetsmarknaden*
Arbetsinkomst på minst 187 100 kronor, sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition (november månad aktuellt år), inga händelser som indikerar arbetslöshet och inga händelser som indikerar arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte är att betrakta som sysselsättning.
- *Osäker ställning på arbetsmarknaden*
Arbetsinkomst på minst 158 300 kronor och upp till 187 100 kronor. Vid inkomst av aktiv näringsverksamhet gäller ingen nedre inkomstgräns. Inte klassificerad som studerande.
eller
Arbetsinkomst på minst 187 100 kr och under året förekomst av arbetslöshet (hel-

eller deltid), arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller inte klassificerad som sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition. Inte klassificerad som studerande.

- *Svag ställning på arbetsmarknaden*
Arbetsinkomst upp till 158 300 kronor. Inte klassificerad som studerande.
eller
Arbetsinkomst på minst 158 300 kronor och under året förekomst av heltidsarbetslöshet/arbetsmarknadspolitiska åtgärder som överstiger 274 dagar. Inte klassificerad som studerande.
- *Utänför arbetsmarknaden (varken arbetar eller studerar)*
Avsaknad av arbetsinkomst aktuellt år. Inte klassificerad som studerande.
- *Studerande*
Registrerad på högskolans grundutbildning vårterminen eller höstterminen aktuellt år och erhållit någon form av studieersättning samma år. Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden. Samt övriga studerande som erhållit någon form av studieersättning under aktuellt år. Här ingår även elever som läser ett fjärde eller femte år på gymnasieskolan. Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden.

Etableringsmättet för högskoleexaminerade – har använts för de i populationen som har en examen från svensk högskola eller universitet.

- *Etablerad ställning på arbetsmarknaden*
Arbetsinkomst på minst 224 600 kr, sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition (november månad aktuellt år), inga händelser som indikerar arbetslöshet och inga händelser som indikerar arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte är att betrakta som sysselsättning.
- *Osäker ställning på arbetsmarknaden*
Arbetsinkomst på minst 190 000 kr och upp till 224 600 kr. Vid inkomst av aktiv näringsverksamhet gäller ingen nedre inkomstgräns. Inte klassificerad som studerande.
eller
Arbetsinkomst på minst 224 600 kr och under året förekomst av arbetslöshet (hel- eller deltid), arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller inte klassificerad som sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition. Inte klassificerad som studerande.
- *Svag ställning på arbetsmarknaden*
Arbetsinkomst upp till 190 000 kr. Inte klassificerad som studerande.
eller
Arbetsinkomst på minst 190 000 kr och under året förekomst av heltidsarbetslöshet/arbetsmarknadspolitiska åtgärder som överstiger 274 dagar. Inte klassificerad som studerande.
- *Utänför arbetsmarknaden (varken arbetar eller studerar)*
Avsaknad av arbetsinkomst aktuellt år. Inte klassificerad som studerande.
- *Studerande*
Registrerad på högskolans grundutbildning vårterminen eller höstterminen aktuellt år och erhållit någon form av studieersättning samma år. Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden. Samt övriga studerande som erhållit någon form av studieersättning under aktuellt år. Här ingår även elever som läser ett fjärde eller femte år på gymnasieskolan. Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden.

Free-mover

Utresande student som har studiemedel från CSN och anordnar sina egna studier utomlands. Exklusive de med språk som studieinriktning.

Föräldrarnas utbildningsnivå

Föräldrarnas utbildningsnivå beskrivs med hjälp av en förälder som har den högsta utbildningen. Uppgifterna kommer från Registret över befolkningens utbildning och är klassificerade enligt nivå i Svensk utbildningsnomenklatur (SUN). Kopplingen mellan barn och föräldrar har gjorts med hjälp av Flergenerationsregistret.

Huvudsaklig studieinriktning

Den utbildningsinriktningen med flest beräknade veckor av alla individens eftergymnasiala studiemedelsveckor. Grupperas enligt SUN2000 på 1-siffernivå. www.scb.se/sun

Högsta examen

För en person med fler än en examen prioriteras högsta examen först efter längden på utbildningen, sedan typen av utbildning, där yrkesexamen går före konstnärlig examen som i sin tur prioriteras över generell examen. Om en person har fler än en examen som är lika långa och av samma typ prioriteras den examen som togs mest nyligen.

Merkostnadslån

Den som har extra kostnader i samband med studierna kan ansöka om merkostnadslån. Merkostnadslån kan lämnas för bland annat resor, dubbel bosättning, utlandsstudier och undervisningsavgifter.

Nedsättning

Den som har svårt att betala sitt årsbelopp kan ansöka om att få betala ett lägre årsbelopp, så kallad nedsättning. Det går att få nedsättning med hänsyn till inkomst, synnerliga skäl och studier. Ett årsbelopp sätts automatiskt ned om låntagaren börjar studera med studiemedel igen.

Sammanräknad förvärvsinkomst

Måttet för inkomst som används är *sammanräknad förvärvsinkomst*, som består av inkomst av en tjänst och inkomst av näringsverksamhet. I inkomst av tjänst ingår förutom löneinkomst även inkomst från pension, sjukpenning och andra skattepliktiga ersättningar från Försäkringskassan. Vid en del av redovisningen delas populationen in i kvartilgrupper, där varje kvartilgrupp består av en fjärdedel av populationen. Kvartilgrupp 1 är den fjärdedel som har lägst inkomst och kvartilgrupp 4 den fjärdedel som har högst inkomst.

Språkstuderande

Utresande student som har studiemedel från CSN och anordnar sina egna studier utomlands. Endast utresande studenter med språkinriktning på sina studier.

Studielandgrupp

Den landgrupp som en studerande har studerat i. En person kan ha studerat i flera olika länder. I datamaterialet som ligger till grund för studien ingår alla länder som en person har studerat i under hela studietiden (dock inte före 2001). Därför är summan av antal personer per landgrupp större än summan av antalet utlandsstuderande.

Sysselsättningsstatus

Sysselsättningsstatus anger om en person var förvärvsarbetande eller inte i november 2015. För att betraktas som förvärvsarbetande måste man ha utfört ett inkomstbringande arbete minst en timme under en mätvecka.

Utbytesstuderande

En person som deltar i ett utbytesprogram mellan ett svenskt lärosäte och ett utländskt.

Utländsk/svensk bakgrund

Med utländsk bakgrund avses personer, folkbokförda i Sverige, som själva är utrikes födda samt personer som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Att en person har svensk bakgrund innebär därmed att personen är född i Sverige och har minst en förälder som är född i Sverige.

Ålder vid studiernas slut

Avser åldern den 31 december det senaste år som personen blev beviljad studiemedel.

Årsbelopp

Det belopp som en låntagare ska betala på sitt lån till CSN under ett år. Ursprungligt årsbelopp avser det belopp som debiteras vid ingången av ett år. Årsbeloppet kan sedan sättas ned under året. Aktuellt årsbelopp avser årsbeloppets storlek vid utgången av året, i rapporten per den 31 december 2015.

Så görs statistiken och statistikens tillförlitlighet

Population

Populationen som ligger till grund för hela rapporten är studerande som fick utbetalt studiemedel för utlandsstudier på eftergymnasial nivå någon gång under åren 2007-2009. Gruppen med utlandsstudier jämförs med en kontrollgrupp bestående av studerande med utbetalt studiemedel för eftergymnasiala studier i Sverige under samma tidsperiod, men som inte har haft studiemedel för utlandsstudier (åtminstone inte sedan 2001). Uppgifter om studier som bedrivits utan studiemedel ingår inte i undersökningen. Populationen varierar något för de olika delarna i undersökningen. Att så är fallet beror på att det har varit nödvändigt att anpassa populationen till tillgängligt datamaterial.

Källor

Statistiken baseras på följande källor:

Etableringsmättet - statistiken baseras på SCB:s longitudinella integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA). Läs mer om statistikens framställning och kvalitet på SCB:s webbplats: <http://www.scb.se/lisa>

Etableringsmättet för gymnasieavgångna är ursprungligen skapat för att avse personer som avgått från gymnasiet med examen från något av de nationella programmen eller med anknytning till de nationella programmen. I den här rapporten används mättet för de i populationen som inte har någon examen från svensk högskolan eller universitet. Vi saknar dock information om huruvida de har en utländsk examen samt att antal högskolepoäng inte finns med i datamaterialet till denna studie.

Föräldrarnas utbildningsnivå – statistiken baseras på SCB:s longitudinella integrationsdatabas för sjukförsäkrings och arbetsmarknadsstudier (LISA). Läs mer om statistikens framställning och kvalitet på SCB:s webbplats: <http://www.scb.se/lisa>

Högsta examensnivå – statistiken baserar på SCB:s universitets- och högskoleregistret. Läs mer om statistikens framställning och kvalitet på SCB:s webbplats:

<https://www.scb.se/UF0205> och

<http://www.scb.se/uf0204>

Sammanräknad förvärvsinkomst – statistiken baserar på SCB:s Inkomst och taxeringsregister (IoT). Läs mer om statistikens framställning och kvalitet på SCB:s webbplats: <http://www.scb.se/he0110>

Svensk och utländsk bakgrund – statistiken baseras på SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB). Läs mer om statistikens framställning och kvalitet på SCB:s webbplats: <http://www.scb.se/be0101>

Sysselsättningsstatus – statistiken baseras på SCB:s longitudinella integrationsdatabas för sjukförsäkrings och arbetsmarknadsstudier (LISA). Läs mer om statistikens framställning och kvalitet på SCB:s webbplats: <http://www.scb.se/lisa>

Studiestödsrelaterade uppgifter - populationen och studiestödsrelaterade uppgifter är hämtade från CSN:s administrativa register över studiestöden (STIS). Möjliga felkällor kan finnas i nedan nämnda variabler:

Beviljade studiemedel som inte utnyttjas

I studien finns inte uppgift om exakt studietid utomlands. De uppgifter som presenteras är antal beviljade veckor med studiemedel. Det kan förekomma att studeranden ansöker om och blir beviljade studiemedel, men sedan väljer att inte utnyttja studiemedlen. Antal veckor med beviljat studiemedel kan därför i ett mindre antal fall vara en överskattning av hur många veckor en person har studerat med studiemedel.

Bedömd bosättning

Uppgifter om bosättning och bosättningsland i avsnitt 3.3 och 3.4 bygger på uppgifter om folkbokföring i kombination med adressuppgifter i CSN:s administrativa register. Adressuppgifterna kan ha kommit från antingen låntagaren själv, CSN eller Skatteverket. Om det saknas en giltig adress anses personens bosättning vara okänd. Låntagare hos CSN har en skyldighet att se till att CSN har en giltig adress till dem. När en låntagare har slutbetalat sina skulder till CSN upphör den skyldigheten. Därför har vi valt att redovisa bosättning och bosättningsländer 2015 endast för dem som hade en studieskuld vid utgången av 2015. En möjlig felkälla för uppgifterna om bosättning och bosättningsland för låntagare kan dock vara att personer inte meddelat ny adress vid flytt till ett annat land.

Utlandsbosatta med svensk adress

Bland de utlandsstuderande låntagarna som hade en studieskuld 2015 var det 500 låntagare som var bosatta utomlands men hade en svensk adress registrerad hos CSN. Utifrån datamaterialet kan vi inte uttala oss om det faktiska bosättningslandet för dessa personer. Det är också svårt att veta om det finns någon systematik i vilka personer som väljer att få posten till en svensk adress.

Slutreglerade skulder

De som slutreglerade sina lån före december 2015 ingår inte i statistiken över bosättningsländer efter utlandsstudierna. Det är möjligt att låntagare som bor i vissa länder slutreglerar sina lån snabbare. I så fall skulle dessa sådana länder kunna vara underrepresenterade som bosättningsländer för tidigare utlandsstuderande.

Lån som inte ingår i uppgifterna

Uppgifter om skuldstorlek, årsbelopp och återbetalning omfattar endast lån tagna efter den 30 juni 2001 (så kallat annuitetslån). För dem som studerade med studielån före den 30 juni 2001, och som fortsatte studera 2007-2009, kan skuldstorleken vara högre än den som presenteras här eftersom uppgifter om lån i de äldre lånesystemen inte ingår. Detta bör dock vara en mycket liten andel av populationen.

Skuld vid studiernas slut avser skuldstorlek vid det första årsskiftet efter sista terminen med beviljade studiemedel. För dem som var beviljade studiemedel för vårterminen 2017 ingår uppgift om skuldstorlek per den 31 juli 2017, även om de inte avslutat sina studier.

Referenser

- Almerud, M. och Jonsson, F. (2010). *Arbetsgivarens syn på utlandserfarenhet*. Internationella programkontoret och Svenskt Näringsliv.
- Bergström, Annika (2016). Sverigeorientering bland svenskar i utlandet, i Solevid, Maria. (red.) *Svenska utlandsröster*. SOM-rapport nr 65. SOM-institutet.
- Clarhäll, A. och Enequist, G. (2015). *Hinder för svenska studenters mobilitet*. Universitets- och högskolerådet.
- CSN (2017a). *Utlandsstuderande om studier och studiemedel. En jämförelse mellan åren 2015 och 2017*. Dnr 2016-100-9238.
- CSN (2017b). *Inbetalningar av studielån från låntagare bosatta utomlands. Utveckling och orsaker*. Dnr 2016-100-6731.
- Dir. 2017:19. *Ökad internationalisering av universitet och högskolor*.
- Europeiska Unionens råd (2011). Rådets slutsatser om ett riktmärke för rörlighet i utbildningssyfte, 2011/C 371/08. *Europeiska unionens officiella tidning*. 20.12.2011.
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2011.372.01.0031.01.SWE&toc=OJ:C:2011:372:TOC
- Högskoleverket (1999). *Utlandsstudier – till vilken nytta? En utvärdering av effekter av utlandsstudier*. 1999:10R.
- Proposition 2012/13:152. *Studiemedel i en globaliserad värld*.
- SCB (2011). *Fokus på näringsliv och arbetsmarknad våren 2011*.
- SCB (2016). *Samband mellan barns och föräldrars utbildning*. Tema utbildning, rapport 2016:1,
- SCB (2017). *Internationell rörlighet för utbildning bland unga i Sverige*. Temarapport 2017:1 Utbildning.
- Skatteverket.se. *Flytta utomlands*.
<https://skatteverket.se/privat/folkbokforing/flyttautomlands> (hämtad 2017-10-12)
- SOU 2003:96. *Utbildningens fördelning – en fråga om klass?* Bilaga 10 till Långtidsutredningen 2003.